

Rapport

EVALUATIE ZONDAGOPENSTELLING SUPERMARKTEN ZWOLLE

Opdrachtgever: Gemeente Zwolle
Februari 2016

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede

Rapportnummer

2016/concept

Datum

Februari 2016

Opdrachtgever

Gemeente Zwolle

Auteurs

Ruud Esselink
Gert Versteeg

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

Management samenvatting	4
1. Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Onderzoek	8
1.3 Leeswijzer	9
2. Inwoners: huidig gebruik en ervaringen zondagopenstelling	12
2.1 Supermarktbezoek	12
2.2 Ervaringen van inwoners	13
3. Winkeliers: algemene ervaringen met zondagopenstelling supermarkten	17
3.1 Huidige zondagopenstelling	17
3.2 Algemene ervaringen	18
3.3 Invloed op druktebeeld en omzet	19
3.4 Personeel	21
4. Roulatiesysteem	24
4.1 Resultaten winkeliersenquête	24
4.2 Resultaten diepte-interviews	25
5. Toekomstige zondagopenstelling: wensen, voorkeuren en verwachtingen	29
5.1 Inleiding	29
5.2 Zondagopenstelling winkels	29
5.3 Openingstijden supermarkten op zondag	31
Bijlage 1. Achtergrondkenmerken	36
Bijlage 2. Beleidsregel toewijzing avondwinkels op zon- en feestdagen Zwolle 2013	41
Bijlage 3. Vragenlijsten	44

Management samenvatting

Op 1 juli 2013 is de gewijzigde winkeltijdenwet in werking getreden. Deze wet geeft gemeenten de bevoegdheid om te bepalen of de winkels zondag open mogen zijn. De gemeenten bepalen dus zelf het beleid ten aanzien van de zondagopenstelling van winkels. Enkele jaren geleden heeft de gemeente Zwolle besloten een beperkt aantal vergunningen voor zondagopenstelling te verlenen en dat per jaar te laten rouleren, waardoor er elke zondag 8 supermarkten open zijn. De gemeente Zwolle heeft behoefte aan een evaluatieonderzoek omtrent de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle.

Het onderzoek bestaat uit enquêtes onder winkeliers (van zowel levensmiddelenzaken die hebben meegedaan aan de openstelling en levensmiddelenzaken die hier niet willen/wilden meedoen) en inwoners van Zwolle en verdiepende interviews met vestigingsmanagers van supermarkten in Zwolle. Het onderzoek richt zich op de volgende hoofdvraag:

Wat zijn de maatschappelijke en economische effecten van de in 2012 ingezette koers ten aanzien van de openstelling van supermarkten op zondag?

Huidig gebruik en ervaringen zondagopenstelling van inwoners

Een kleine meerderheid van de inwoners (57 procent) heeft het afgelopen jaar op zondag wel eens een bezoek gebracht aan een supermarkt in Zwolle, drie procentpunt meer dan in 2013. Ruim een derde van de inwoners (36 procent) bezoekt minstens eens per maand een supermarkt op zondag in Zwolle. Dit aandeel is gelijk gebleven ten opzichte van 2013. Vaker dan in 2013 betekent het supermarktbezoek op zondag extra boodschappen die niet op andere dagen van de week gedaan worden (2013: 26 procent; 2015: 28 procent). Voor het grootste deel gaat het echter niet om extra boodschappen.

Een overgrote meerderheid van de Zwollenaren (94 procent) ervaart geen overlast van de op zondag geopende supermarkten en voor inwoners die binnen 500 meter van een (geopende) supermarkt wonen is dat 85 procent. Het kleine deel van de bevolking dat wél overlast ervaart, noemt vooral verkeersdrukke en geluidsoverlast.

Voor ruim de helft van de Zwollenaren (55 procent) heeft de zondagopenstelling van supermarkten geen invloed op de persoonlijke beleving van de zondag. Inwoners van Zwolle die zeggen dat de zondagopenstelling een (enigszins) positieve invloed heeft (25 procent), geven aan dat de zondagopenstelling meer vrijheid en ruimte geeft om het weekend in te vullen. Ze zijn daardoor flexibeler. Veel Zwollenaren die (enigszins) negatieve invloed ervaren van de zondagopenstelling (20 procent) waarderen de rust op zondag. Zo vinden ze het fijn dat veel mensen vrij zijn, zodat veel tijd kan worden besteed aan familie en vrienden. De economie hoeft voor hen niet 24/7 door te gaan. Naarmate men dichterbij een op zondag geopende supermarkt woont, ervaren meer inwoners een negatieve invloed op de persoonlijke beleving van de zondag.

Ervaringen van winkeliers

De meeste supermarktwinkeliers gaan open op zondag vanwege de omzetverhoging of omdat ze bang zijn dat klanten naar de concurrent gaan. De overige winkeliers gaan op zondag vooral open om service aan de klant te verlenen. De belangrijkste reden van de overige winkeliers om gesloten te blijven op zondag is het belang van een vaste rustdag. De meeste supermarktwinkeliers die op zondag gesloten blijven, doen dit omdat ze vanwege het roulatiesysteem niet open mógen. Driekwart van de supermarktwinkeliers is overwegend positief over de zondagopenstelling van hun winkel en dit geldt voor minder dan de helft van de overige winkeliers.

Het grootste deel van de winkeliers denkt dat de zondagopenstelling geen invloed heeft op het druktebeeld op andere dagen van de week. Een derde van de winkeliers denkt dat het op de dagen rondom de zondag minder druk is. Dankzij de zondagopenstelling heeft ongeveer tweederde van de supermarktwinkeliers een hogere weekomzet. Gemiddeld is dit een groei in weekomzet van 6,6 procent. Het grootste deel van de overige winkeliers denkt dat de zondagopenstelling geen invloed heeft op de weekomzet of weet het niet.

Een overgrote meerderheid van de supermarktwinkeliers denkt dat het personeel overwegend positieve ervaringen heeft met de zondagopenstelling. Een kwart van de overige winkeliers denkt er ook zo over. Bijna alle supermarktwinkeliers vinden het eenvoudig om personeel in te vullen op zondag. Het personeel krijgt 200 procent uitbetaald op zondag en veel (met name jonge) medewerkers zijn daarom graag bereid te werken op zondag. Bij de overige winkeliers vindt bijna de helft de personele invulling makkelijk en bijna een derde vindt het moeilijk.

Roulatiesysteem

Het overgrote deel van de supermarktwinkeliers is (zeer) ontevreden over het roulatiesysteem, in iets mindere mate geldt dit ook voor de overige winkeliers. Veel winkeliers missen continuïteit in het runnen van hun winkel. Voor de onderneming én voor het personeel is dat nadelig. Bovendien kunnen de winkels geen klanten aan zich binden, omdat ze hun zondagse klanten na een jaar weer kwijt zijn aan de concurrent. Verder vinden veel winkeliers het roulatiesysteem oneerlijk in de zin dat het ieder jaar veel scheve verhoudingen oplevert (qua geografie, winkeloppervlak en qua type winkel: full-service of discount). Ook voor de consument is het roulatiesysteem een slecht en onvriendelijk systeem: het is onduidelijk welke winkels open zijn op zondag, en daardoor komen er (naar hun verwachting) minder mensen naar supermarkten op zondag dan wanneer alle supermarkten open zouden zijn (en de klant hieraan gewend is).

Iedere geïnterviewde supermarktmanager zou het liefst zien dat de gemeente zo snel mogelijk van het roulatiesysteem afstapt en omwille van duidelijkheid, eerlijkheid en continuïteit óf geen enkele supermarkt op zondag open laat gaan óf de zondagopenstelling volledig vrijgeeft.

Gewenste openingsfrequentie

Hoewel het supermarktbezoek op zondag (nog) niet heel sterk is gestegen, is het deel van de inwoners dat zou willen dat alle supermarkten in Zwolle op zondag open zijn ten opzichte van 2013 met een derde gegroeid (van 34 naar 45 procent). En het deel dat het voldoende vindt dat er 8 supermarkten open zijn op zondag is met een derde gedaald (van 38 naar 25 procent). De helft van de inwoners zou vaker op zondag naar de supermarkt gaan als alle supermarkten op zondag open zouden zijn en de openingstijden worden verruimd. Dat is iets meer dan in 2013 (47 procent). Dit laat zien dat er vanuit de inwoners ten opzichte van 2013 meer vraag is naar geopende supermarkten op zondag.

Van de supermarktwinkeliers geeft het overgrote deel aan dat ze zelf het liefst elke zondag open zijn, terwijl ruim de helft van de overige winkeliers het liefst nooit open is op zondag. Ook zou het overgrote deel van de supermarktwinkeliers graag zien dat de supermarkten en overige winkels elke zondag open zijn. Bijna de helft van de overige winkeliers heeft er geen probleem mee dat de supermarkten elke zondag open zijn.

De meerderheid van de inwoners wil graag ruimere openingstijden van supermarkten op zondag (58 procent; in 2013 53 procent). Door deze inwoners wordt, net als in 2013, 12:00 uur het meest genoemd als gewenste openingstijd en de meest genoemde sluitingstijd, net als in 2013, is 20:00 uur.

Door de supermarktwinkeliers wordt ook 12:00 uur het meest genoemd als gewenste openingstijd en 18:00 uur als gewenste sluitingstijd. Bij de overige winkeliers is dit 13:00 uur en 17:00 uur. Dat betekent dat zowel de inwoners van Zwolle als de winkeliers willen dat de supermarkten eerder open gaan en eerder sluiten dan nu het geval is (16:00-22:00 uur). De winkeliers dragen hiervoor drie hoofdargumenten aan. Vroegere en ruimere openingstijden komen ten goede aan de klantenstroom (betere spreiding over de dag) en dit is een voordeel voor zowel de klant als de supermarkt (en mogelijk ook de directe omgeving van de supermarkt). Ten tweede komen vroegere en ruimere openingstijden beter tegemoet aan de behoefte van de klant. Nu is het vooral na 16:00 uur extreem druk en na 18:00 uur rustig in de supermarkten. Tot slot willen de supermarktmanagers wat betreft de veiligheid in de winkel liever wat vroeger in de avond sluiten.

Concluderend

De huidige zondagopenstelling van supermarkten heeft geen invloed op de zondagsbeleving van de meerderheid van de Zwolse bevolking. Het maakt daarbij niet veel uit of supermarkten op zondag worden bezocht of niet. Er zijn per saldo meer Zwollenaren die een (enigszins) positief effect op de zondagsbeleving ervaren dan Zwollenaren die een (enigszins) negatief effect ervaren.

Het gebruik van de mogelijkheid om op zondag in de supermarkt te kopen, is bescheiden toegenomen ten opzichte van 2013. Mogelijk hangt deze beperkte groei ook samen met het gehanteerde systeem. Het draagvlak voor wekelijkse zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle is namelijk ten opzichte van 2013 wel aanzienlijk toegenomen. De overlastbeleving als gevolg van de zondagopenstelling is beperkt. Inwoners die dichtbij een geopende supermarkt wonen, melden verhoudingsgewijs wel vaker overlast.

Supermarktmanagers rapporteren een hogere omzet op weekbasis wanneer ze op zondag open zijn, hoewel er ook sprake is van verschuiving van omzet, waarschijnlijk van de maandag en zaterdag naar de zondag. Ook de Zwollenaren die supermarkten op zondag bezoeken, zeggen dat dit deels extra aankopen betreft. Eigenaren van overige levensmiddelenzaken zien per saldo een afname van de omzet door de zondagopenstelling, hoewel een groot deel geen verschil merkt of dit niet weet. Deze verschillen tussen supermarkten en levensmiddelenzaken betekenen ook een verschil in de motivering om op zondag open te zijn (als dat kan). Supermarktmanagers doen dit hoofdzakelijk vanwege economische redenen, eigenaren van levensmiddelenzaken vanwege service naar en het bedienen van de klant en voor de beleving van het winkelgebied. De supermarkten kunnen naar eigen zeggen eenvoudig de behoefte aan meer personeel invullen, terwijl dat in de levensmiddelenzaken wel op meer problemen stuit.

Het roulatiesysteem heeft volgens de supermarktmanagers belangrijke nadelen. Het leidt tot concurrentievervalsing, onduidelijkheid bij de consument en inefficiëntie in de bedrijfsvoering. Het voordeel is dat consumenten in Zwolle in ieder geval wel 'ergens' op zondag naar de supermarkt kunnen. Eigenaren van levensmiddelenzaken zijn verdeeld in hun mening.

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In Zwolle is eind 2012 de motie aangenomen die oproept om tussentijds, na 3 jaar, het beleid ten aanzien van de zondagopenstelling te evalueren. Enkele jaren geleden heeft de gemeente besloten een beperkt aantal vergunningen voor zondagopenstelling te verlenen en dat per jaar te laten rouleren. Per stadsdeel is vastgelegd welke supermarkten jaarlijks elke week open mogen. De overige supermarkten en levensmiddelenwinkels kunnen tijdens de twaalf koopzondagen de deuren openen. Op 1 februari 2016 zijn de eerste drie jaren (van de 5) van het lotingsstelsel voorbij. De gemeente Zwolle heeft behoefte aan een evaluatieonderzoek omtrent de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle.

Wat vooraf ging

Op 1 juli 2013 is de gewijzigde Winkeltijdenwet in werking getreden. Deze wet geeft gemeenten de bevoegdheid om zelf te bepalen of winkels op zondag open mogen zijn. Concreet betekent dit dat gemeenten zelf het beleid kunnen bepalen ten aanzien van zondagopenstelling van winkels en zij niet meer aan de motiveringsplicht van de toerismebepaling hoeven te voldoen om winkels op zondag open te laten zijn. Gemeenten bepalen het winkeltijdenregime en de bijbehorende beperkingen.

In 2012 heeft de gemeenteraad gekozen voor een verruiming van de zondagopenstelling van winkels in Zwolle. Er waren hiervoor twee aanleidingen. Enerzijds was er bij supermarkten veel interesse om op zondag open te gaan. Anderzijds was de relatief grote overlast bij de Spar supermarkt in Wipstrik (in 2011 en 2012 de enige supermarkt die open was op zondag wat leidde tot grote verkeersdrukte en parkeeroverlast) reden om te kiezen voor verruiming, zodat meer spreiding optrad. De Spar supermarkt heeft sinds 2011 een vergunning voor onbepaalde tijd om open te mogen zijn op zondag. Zwolle heeft, vóór de invoering van het roulatiesysteem, vier van deze vergunningen vergeven, maar de overige drie vergunningen werden niet gebruikt om op zondag open zijn. Deze drie vergunningen zijn inmiddels ingetrokken en worden jaarlijks weer verloot en uitgegeven zodat er acht supermarkten/levensmiddelenwinkels open zijn op zondag.

1.2 Onderzoek

Het onderzoek richt zich op de volgende hoofdvraag:

Wat zijn de maatschappelijke en economische effecten van de in 2012 ingezette koers ten aanzien van de openstelling van supermarkten op zondag?

Het onderzoek richt zich dus primair op de wekelijkse openstelling van supermarkten in Zwolle, en niet op de twaalf koopzondagen in Zwolle.

Het onderzoek bestaat uit enquêtes onder winkeliers (van zowel levensmiddelenzaken die hebben meegedaan aan de openstelling en levensmiddelenzaken die hier niet aan willen/wilden meedoen) en inwoners van Zwolle en verdiepende interviews met vestigingsmanagers van supermarkten in Zwolle.

Winkeliersenquête

Alle levensmiddelenzaken in de gemeente Zwolle zijn uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek. Deze groep bestaat uit supermarkten die hebben meegedaan aan de zondagopenstelling, supermarkten die dat niet hebben gedaan en overige levensmiddelenwinkeliers. Op basis van Locatus-gegevens, beschikbaar gesteld door de gemeente Zwolle, is het adressenbestand samengesteld. In totaal zijn 128 winkeliers aangeschreven.

Van de aangeschreven supermarkten hebben 18 van de 26 supermarkten deelgenomen aan dit onderzoek, wat neerkomt op een respons van 69 procent. Van de overige winkels hebben 44 van de 102 winkels deelgenomen. Dit komt neer op een respons van 43 procent. In totaal hebben 61 van de 128 winkeliers meegedaan aan het onderzoek. Dit aantal is goed voor een totale respons van 48 procent.

Enquête onder inwoners van Zwolle

Om de inwoners van Zwolle te bevragen, is gebruikgemaakt van het Zwols Burgerpanel. Dit burgerpanel is met 10.000 leden het grootste burgerpanel van Nederland. De vragenlijst is grotendeels vergelijkbaar met de in 2013 gehanteerde vragenlijst. In 2013 is namelijk ook met inzet van het Burgerpanel onderzoek gedaan naar winkel- en meer specifiek ook supermarktbezoek op zondag. O&I Zwolle heeft de uitvoering van het online veldwerk gecoördineerd (versturen van uitnodigingen en rappelmails). In totaal zijn er 2.998 panelleden aangeschreven en hebben 1.554 respondenten aan dit onderzoek meegewerkt, een respons van 52 procent. O&I Zwolle heeft na afronding van het veldwerk een SPSS-databestand aangeleverd aan I&O Research om te kunnen analyseren.

Omdat de gemeente Zwolle veel belang hecht aan de representativiteit van de steekproef is een wegingsfactor opgenomen in het databestand, zodat de steekproef op basis van geslacht, leeftijd en wijk overeenkomt met de daadwerkelijke bevolking van Zwolle. Ondervertegenwoordigde respondenten (in vergelijking met de werkelijke Zwolse populatie) hebben een hoge wegingsfactor gekregen, waardoor hun antwoord zwaarder weegt en vice versa. In de bijlage zijn de achtergrondkenmerken van respondenten met en zonder weging opgenomen.

Interviews met vestigingsmanager van supermarkten die deelnemen aan het lotingsstelsel

Naast de breed uitgezette peiling onder levensmiddelenwinkeliers zijn aanvullend ook interviews gehouden met een aantal vestigingsmanagers van supermarkten die deelnemen aan het lotingsstelsel. In totaal is gesproken met 14 supermarktmanagers; 7 face-to-face en 7 via de telefoon. Dit kwalitatieve deel van het onderzoek dient ter ondersteuning en verdieping van de uitkomsten van de peiling onder alle winkeliers.

Zondagopenstelling in Nederland

Veel Nederlandse gemeenteraden hebben de afgelopen twee jaar het besluit genomen de winkeltijden op zondag te verruimen. In een aantal gemeenten gebeurde dat na een draagvlakpeiling onder de bevolking en winkeliers (en soms ook winkelpersoneel).

Uit onderzoek blijkt draagvlak en ook het gebruik van de zondagopenstelling relatief sterk samen te hangen met leeftijd. Ouderen hebben duidelijk minder behoefte aan zondagopenstelling dan jongeren en werkenden. Een ander duidelijk resultaat is dat de behoefte aan wekelijks supermarktaanbod op zondag (nog) groter is dan de behoefte aan wekelijks (recreatief) winkelaanbod. Winkeliers blijken vaak wat meer 'verdeeld' dan het winkelend publiek, behalve de supermarkten, die meestal voorstander zijn over openstelling op zondag (inmiddels geldt dat ook voor de budgetsupers).

1.3 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk worden de huidige ervaringen en het gebruik van de zondagopenstelling van de inwoners van Zwolle beschreven. In hoofdstuk drie zijn de algemene ervaringen van de winkeliers met de zondagopenstelling gerapporteerd. Hoofdstuk vier beschrijft vervolgens de meningen van de winkeliers over het roulatiesysteem. Tot slot komen in het laatste hoofdstuk de wensen, voorkeuren en verwachtingen omtrent de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle aan bod.

In de eerste bijlage worden de achtergrondkenmerken van de inwoners en de winkeliers weergegeven, in de tweede bijlage is de beleidsregel voor het roulatiesysteem bijgevoegd en de laatste bijlage bevat de vragenlijsten die voor dit onderzoek zijn gebruikt.

De percentages in de figuren zijn de afgeronde percentages. In de achterliggende data bevatten de percentages ook decimalen. Het handmatig optellen van de afgeronde percentages in de figuren telt hierdoor niet altijd op tot 100%.

2

HOOFDSTUK

Inwoners: huidig gebruik en ervaringen zondagopenstelling

2. Inwoners: huidig gebruik en ervaringen zondagopenstelling

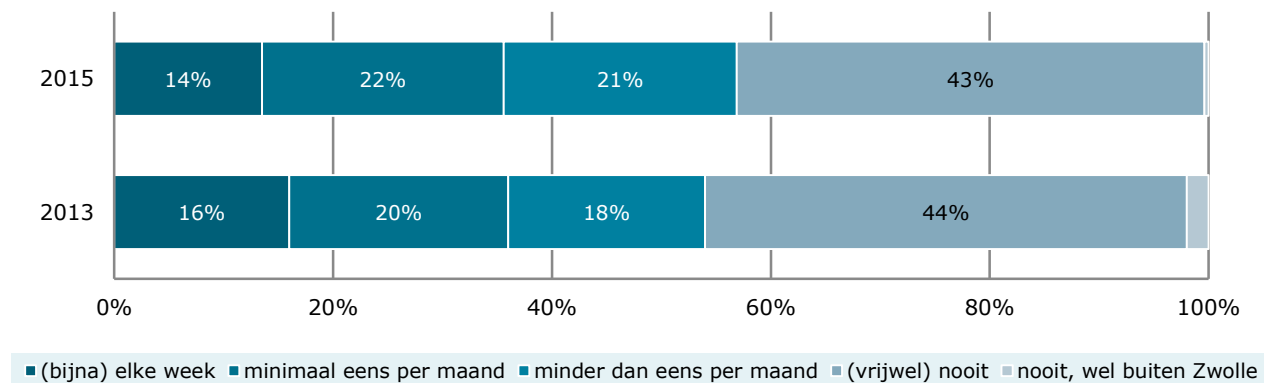
2.1 Supermarktbezoek

Supermarktbezoek op zondag beperkt gewijzigd

Een kleine meerderheid van de inwoners (57 procent) heeft het afgelopen jaar op zondag wel eens een bezoek gebracht aan een supermarkt in Zwolle (in 2013 was dit 54 procent, zie figuur 2.1). De overige inwoners geven aan dat ze (vrijwel) nooit een supermarkt op zondag bezoeken. Opvallend is dat het aandeel hoogfrequente bezoekers iets kleiner is dan in 2013. Daarnaast is er ten opzichte van 2013 wat minder afvloeiing naar andere plaatsen: in 2013 bezocht 2 procent op zondag supermarkten buiten Zwolle. Nu is dat nauwelijks meer het geval.

Figuur 2.1

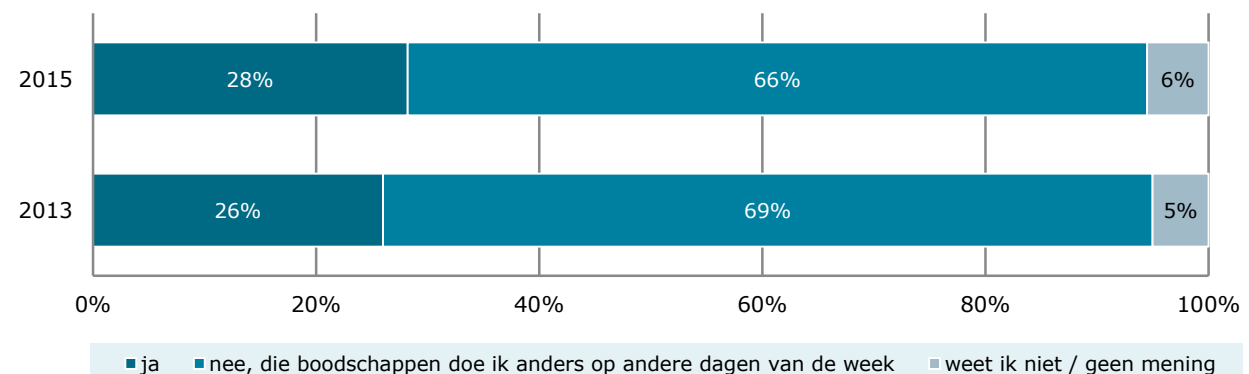
Hoe vaak bezoekt u een supermarkt op zondag in Zwolle? (n=1.554)

Aan de Zwollenaren die op zondag wel eens een supermarkt hebben bezocht in het afgelopen jaar is gevraagd of dit extra boodschappen zijn of boodschappen die ze anders doordeweeks doen. Ongeveer tweederde geeft aan dat dit boodschappen zijn die ze anders op andere dagen van de week doen. Deze groep is iets kleiner dan in 2013. Een iets groter deel dan in 2013 geeft aan dat de zondagse boodschappen extra boodschappen zijn (28 procent tegenover 26 procent in 2013).

Figuur 2.2

Zijn de boodschappen die u op zondag bij een supermarkt doet extra boodschappen, dat wil zeggen boodschappen die u anders niet doet? (n=890)

2.2 Ervaringen van inwoners

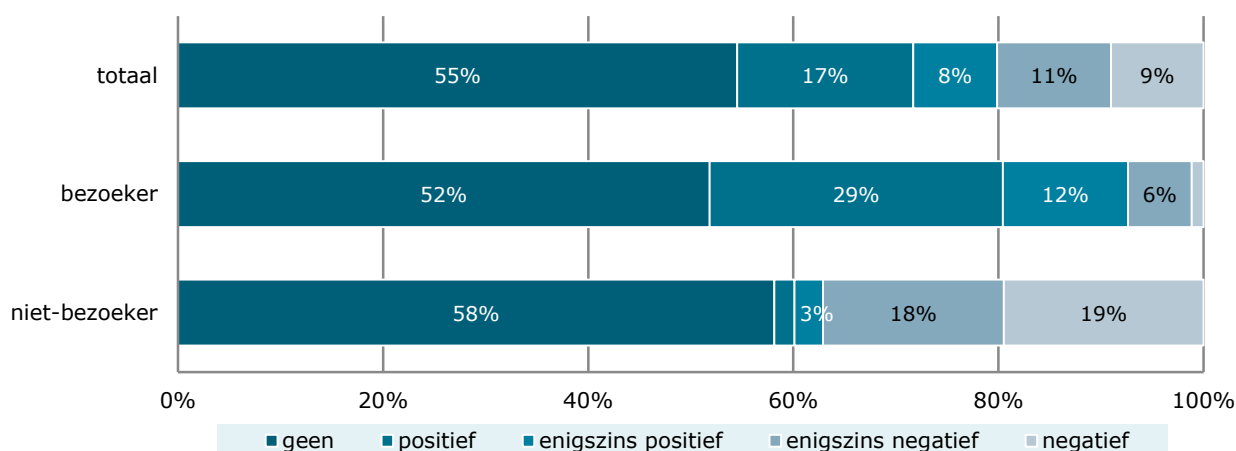
Iets meer dan de helft ervaart geen invloed op de beleving van de zondag

Aan de inwoners is gevraagd of de zondagopenstelling van de supermarkten invloed heeft op de persoonlijke beleving van de zondag (figuur 2.3). Ruim de helft geeft aan dat de zondagopenstelling geen invloed heeft op de persoonlijke beleving van de zondag. Een kwart vindt dat de zondagopenstelling een (enigszins) positieve invloed heeft op de persoonlijke beleving van de zondag en één op de vijf vindt dat de zondagopenstelling een (enigszins) negatieve invloed heeft op de persoonlijke beleving van de zondag.

Zwollenaren die (wel eens) op zondag naar de supermarkt gaan benoemen vaker een positief effect op de zondagsbeleving, terwijl bij niet-bezoekers de invloed juist vaker negatief ervaren wordt.

Figuur 2.3

Invloed zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle op persoonlijke beleving van de zondag (n=1.554)

De inwoners die aangeven dat de zondagopenstelling van supermarkten een (enigszins) **positieve invloed** heeft op de persoonlijke beleving van de zondag, geven vooral aan dat het meer ruimte en vrijheid geeft om het weekend in te vullen. Veel mensen die doordeweeks en op zaterdag druk zijn, hebben op zondag wél tijd om boodschappen te doen, en vinden het fijn dat dat kan. Ook kunnen ze nog snel wat halen voor onverwachts bezoek. Enkele Zwollenaren vinden het fijn dat Zwolle door de zondagopenstelling van supermarkten wat levendiger wordt en vinden dat zondagopenstelling past bij een stad als Zwolle en bij de huidige maatschappij. Tot slot is genoemd dat ze het fijn vinden dat ze niet van tevoren hoeven te bedenken wat ze op zondag gaan eten.

In de interviews met supermarktmanagers is ook aangegeven dat het een trend is dat consumenten steeds dichter op het eetmoment de boodschappen halen. Dit sluit aan bij de inwoners die aangeven dat ze liever op de zondag zelf willen beslissen over wat ze die avond gaan eten.

De Zwollenaren waarbij de zondagopenstelling van supermarkten een (enigszins) **negatieve invloed** heeft op de persoonlijke beleving van de zondag geven in veel gevallen een toelichting. Zo geven respondenten aan dat, doordat er steeds meer op zondag gewerkt wordt, de zondag een minder vanzelfsprekende dag wordt om tijd te hebben voor familie en vrienden.

Zo vindt men het jammer dat door de zondagopenstelling van supermarkten medewerkers 'onnodig' moeten werken op zondag en gunnen in principe iedereen een (algemene) vrije dag. Degenen die de zondag als rustdag zien, vinden het jammer dat de rust uit Zwolle verdwijnt op zondag door geopende supermarkten. Hier worden ook praktische bezwaren aan gekoppeld zoals overlast van verkeer, lawaai en drukte op zondag rondom supermarkten. Andere Zwollenaren vinden dat de economie niet altijd door hoeft te gaan en willen geen 24/7-economie. Er zijn, buiten de zondag om, genoeg momenten om boodschappen te doen, zo is de mening.

Naarmate men dichterbij een op zondag geopende supermarkt woont, heeft de zondagopenstelling meer invloed, zowel positief als negatief.

Tabel 2.1

Invloed van zondagopenstelling op de persoonlijke beleving, uitgesplitst naar nabijheid geopende supermarkt (% inw).

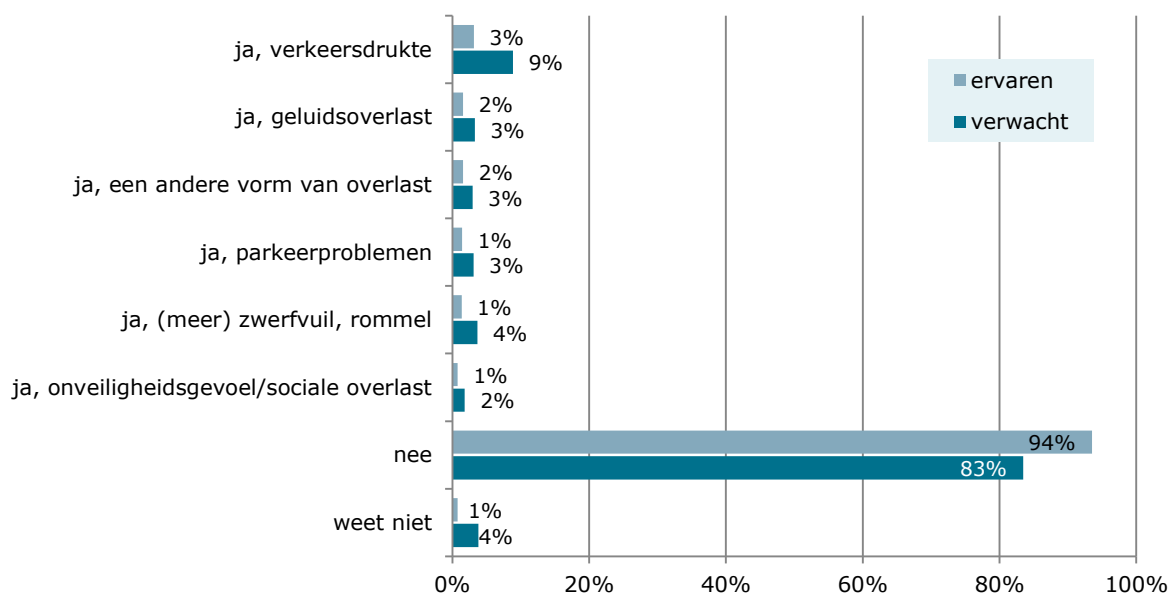
	< 500 METER	500 M - 1 KM	1 KM - 2 KM	> 2 KM	TOTAAL
nee, geen invloed	49%	57%	55%	56%	55%
ja, een (enigszins) positieve invloed	29%	24%	25%	28%	25%
ja, een (enigszins) negatieve invloed	22%	19%	20%	16%	20%

Overlastervaringen zijn beperkt

Onder de inwoners is de ervaren overlast in de directe woonomgeving als gevolg van de op zondag geopende supermarkten geïnventariseerd. Op dit moment ervaart 6 procent overlast in de directe woonomgeving op zondag ten gevolge van de geopende supermarkten. Het meest genoemde type overlast is de verkeersdrukke (3 procent), gevolgd door geluidsoverlast (2 procent). Een groter aandeel van de inwoners, 17 procent, verwacht meer overlast in de directe woonomgeving als alle supermarkten in Zwolle op zondag open mogen zijn. Ook nu is verkeersdrukke het meest genoemd (door 9 procent), gevolgd door (meer) zwerfvuil (4 procent), geluidsoverlast (3 procent) en parkeerproblemen (3 procent).

Figuur 2.4

Ervaart u momenteel op zondag overlast in uw directe woonomgeving doordat supermarkten open zijn? En verwacht u (meer) overlast in uw directe woonomgeving als alle supermarkten in Zwolle op zondag open mogen zijn? (n=1.554)

Nota bene: meerdere antwoorden mogelijk, waardoor totaal niet optelt tot 100%

Van de inwoners geeft 2 procent aan een andere vorm van overlast te ervaren. De meesten geven hierbij aan dat de rust op zondag wordt verstoord. Zo ergeren sommigen zich aan het feit dat er winkels op zondag open zijn en vindt men het niet prettig om te zien dat consumenten op zondag boodschappen doen (afbreuk aan zondaggevoel / zondagrust). Bij de verwachte overlast, als alle supermarkten op zondag met verruimde openingstijden open mogen zijn, worden ongeveer dezelfde 'andere vormen' van overlast genoemd.

Ook is gekeken of de ervaren overlast verschilt naarmate men dichterbij een op zondag geopende supermarkt woont (tabel 2.2). Hoe dicht men bij een supermarkt woont die op zondag geopend is, hoe meer overlast wordt ervaren. Toch ervaart ook de groep Zwollenaren die in de buurt van een supermarkt wonen die op zondag geopend is een grote meerderheid geen overlast (85 procent).

Tabel 2.2

Deel van de inwoners dat geen overlast ervaart, uitgesplitst naar nabijheid op zondag geopende supermarkt (in %).

AFSTAND TOT GEOPENDE SUPERMARKT	INWONERS
minder dan 500 meter	85%
tussen 500 meter en 1 kilometer	95%
tussen 1 en 2 kilometer	96%
meer dan 2 kilometer	98%
TOTAAL	94%

3

HOOFDSTUK

Winkeliers: algemene ervaringen met de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle

3. Winkeliers: algemene ervaringen met zondagopenstelling supermarkten

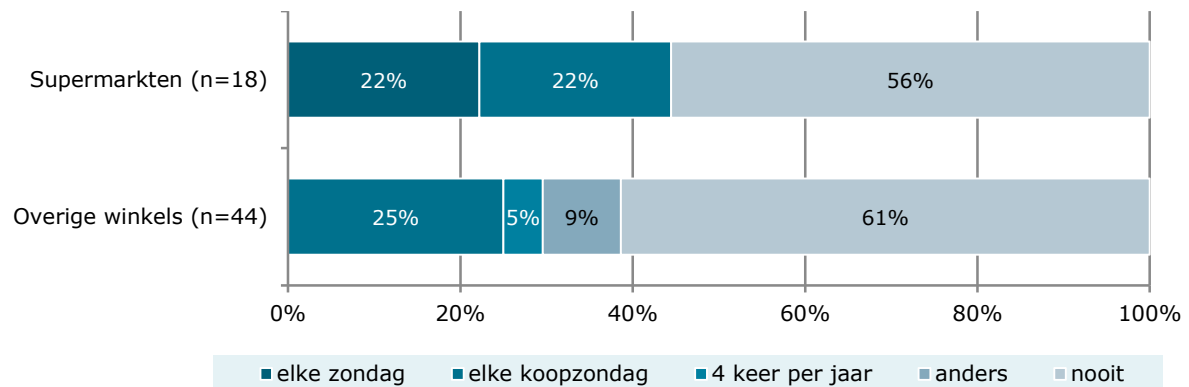
3.1 Huidige zondagopenstelling

Grootste deel levensmiddelenwinkels gesloten op zondag

Ruim een vijfde van de supermarkten die aan dit onderzoek hebben deelgenomen, zijn dit jaar elke zondag geopend. Hetzelfde aantal is elke koopzondag geopend en ruim de helft is nooit geopend op zondag. Bij de overige winkeliers is een kwart elke koopzondag geopend en bijna tweederde is nooit open op zondag.

Figuur 3.1

Hoe vaak is uw winkel dit jaar open op zondag?

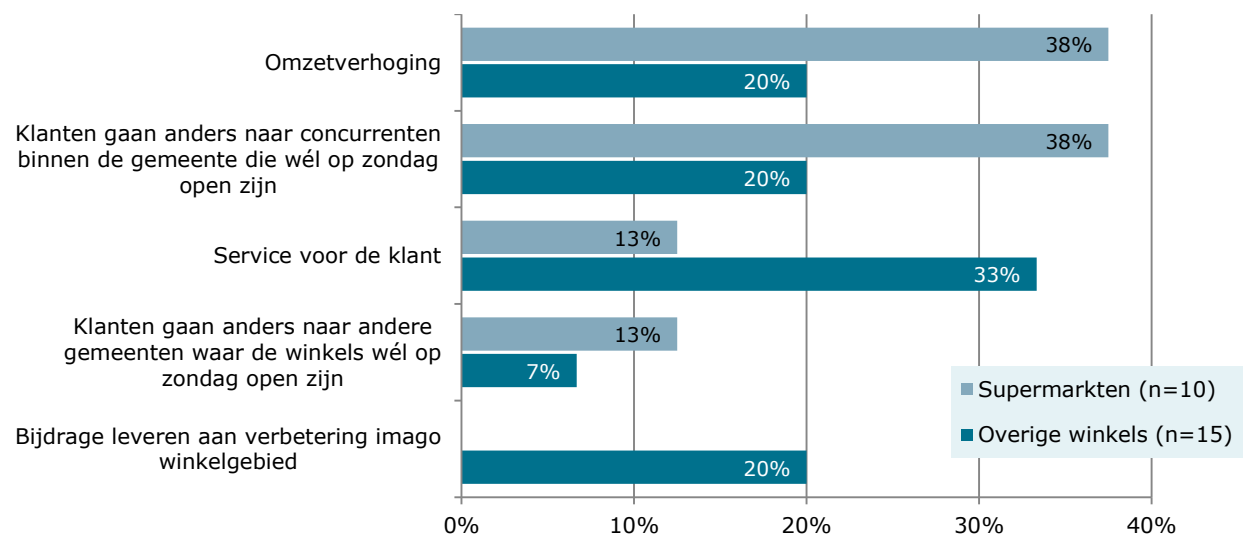

Redenen om wel of niet op zondag op te gaan

Omzetverhoging en dat klanten anders naar concurrenten binnen de gemeente gaan die wél op zondag open zijn, zijn de belangrijkste redenen voor supermarkten om open te gaan op zondag. De belangrijkste reden voor overige winkeliers om open te gaan, is service voor de klant. Dit is vaker genoemd dan de economische motieven zoals omzetverhoging.

Figuur 3.2

Wat is de belangrijkste reden dat u open bent op zondag?

Aan de winkeliers die nooit open gaan op zondag is gevraagd naar de reden om niet open te gaan. De belangrijkste reden voor supermarktwinkeliers om niet op zondag open te gaan, is dat ze niet open mógen vanwege het roulatiesysteem (40 procent), gevolgd door economische redenen: geen omzetverhoging, niet rendabel (30 procent). De belangrijkste reden voor overige winkels om niet op zondag open te gaan, is het belang van een vaste rustdag (41 procent), gevolgd door economische redenen (23 procent).

Tabel 3.1

Wat is de belangrijkste reden dat u niet open bent op zondag?

	SUPERMARKTEN (N=10)	OVERIGE WINKELS (N=22)
12 zondagen is niet duidelijk voor de consument	20%	-
Economische redenen: geen omzetverhoging, niet rendabel	30%	23%
Geen vergunning vanwege roulatiesysteem	40%	-
Het belang van een vaste rustdag. Ik werk al 6 dagen per week, dat is genoeg	-	41%
Persoonlijke redenen: geloofsovertuiging, principieel	-	18%
Sociale redenen (familie, vrienden, vereniging)	10%	5%
Anders	-	14%
TOTAAL	100%	100%

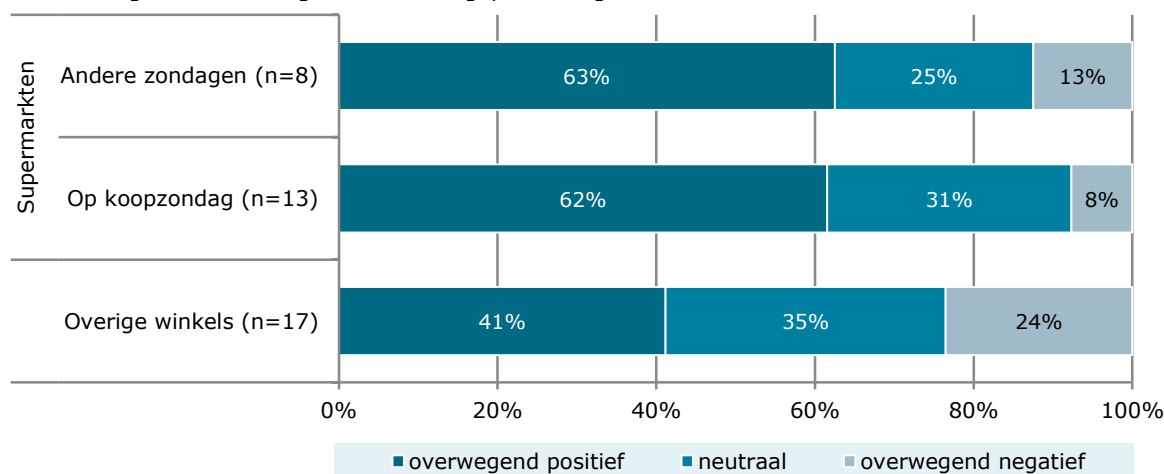
3.2 Algemene ervaringen

Winkeliers die op zondag open zijn: merendeel positief

In figuur 3.3 is weergegeven wat de algemene ervaringen met de openstelling van de eigen winkel op zondag zijn. Voor supermarktwinkeliers is deze vraag uitgesplitst naar koopzondagen en andere zondagen. Van de supermarkten is bijna tweederde overwegend positief over de zondagopenstelling van hun supermarkt op zowel koopzondagen als op andere zondagen. Bij de overige winkeliers zijn de meningen wat meer verdeeld. Wel is de groep die positief is het grootst (41 procent).

Figuur 3.3

Wat is uw algemene ervaring met de zondagopenstelling van uw winkel?

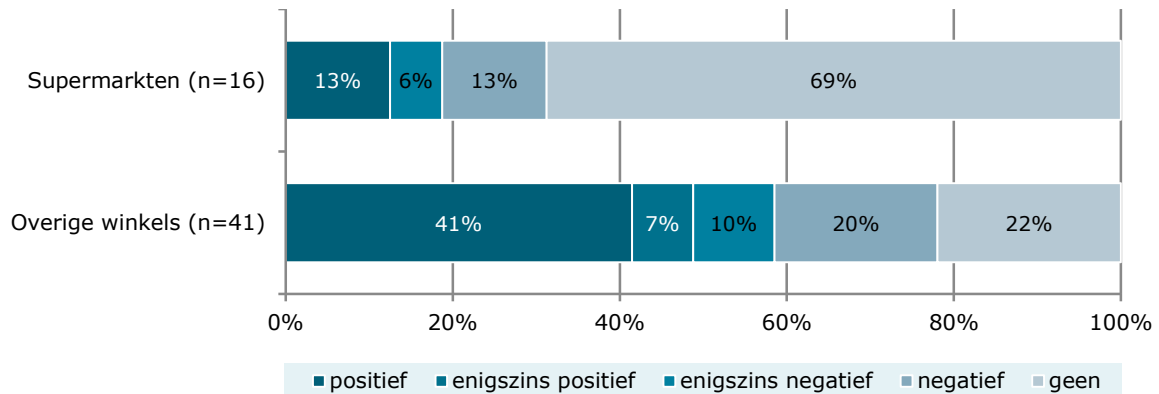

Veel supermarktwinkeliërs ervaren geen invloed op beleving van zondag

Ruim tweederde van de supermarktwinkeliërs ervaart geen invloed van de zondagopenstelling op hun persoonlijke beleving van de zondag (22 procent bij overige winkeliërs). Bij de overige winkeliërs is het beeld meer gespreid. Wel is de groep die positieve invloed ervaart groter dan de groep die vindt dat de zondagopenstelling van winkels een negatieve invloed heeft op de persoonlijke beleving van de zondag.

Figuur 3.4

De invloed van de zondagopenstelling van winkels op de persoonlijke beleving van de zondag.

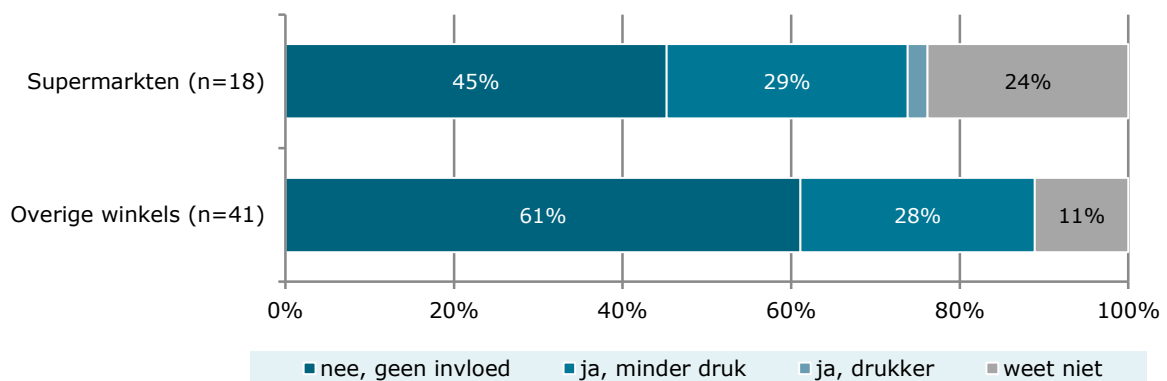
3.3 Invloed op druktebeeld en omzet

Deel van de winkeliërs ervaart dat het doordeweeks minder druk is

Het grootste deel van de levensmiddelenwinkeliërs geeft aan dat de zondagopenstelling van supermarkten geen invloed heeft op het druktebeeld op andere dagen van de week. Een ongeveer even groot deel supermarktwinkeliërs als overige winkeliërs ervaart dat het door de zondagopenstelling van supermarkten minder druk is op andere dagen (resp. 29 en 28 procent). Hoewel het om absoluut geringe aantallen gaat, zijn bij supermarkten en bij overige winkels vooral de maandag en zaterdag genoemd.

Figuur 3.5

Invloed van de zondagopenstelling van supermarkten op het druktebeeld op andere dagen van de week.

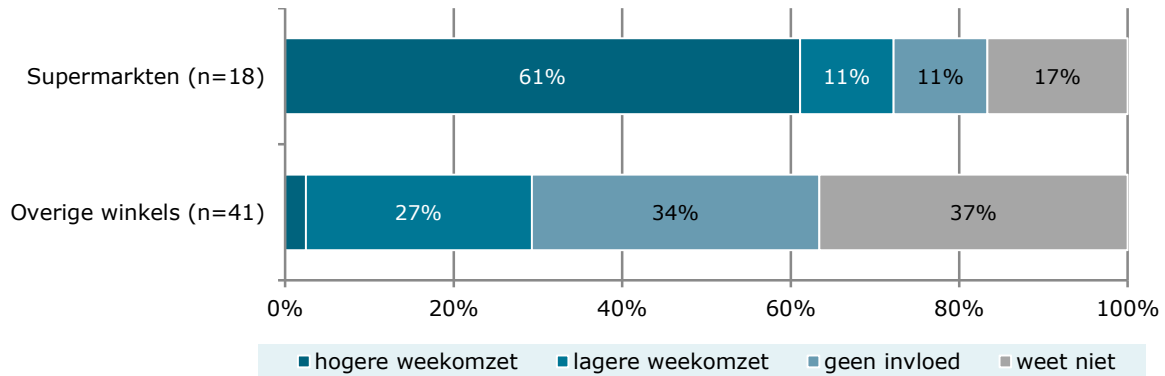

Omzeteffect van de zondagopenstelling

Van de supermarktwinkeliers geeft bijna tweederde deel aan dat ze in totaal (wel) een hogere weekomzet hebben als gevolg van de zondagopenstelling. De overige winkeliers laten een ander beeld zien. Een derde geeft aan dat de zondagopenstelling geen invloed heeft op de weekomzet. Ruim een kwart merkt naar eigen opgave wel een negatieve invloed van de zondagopenstelling op de weekomzet en ruim een derde kan hier geen antwoord op geven.

Figuur 3.6

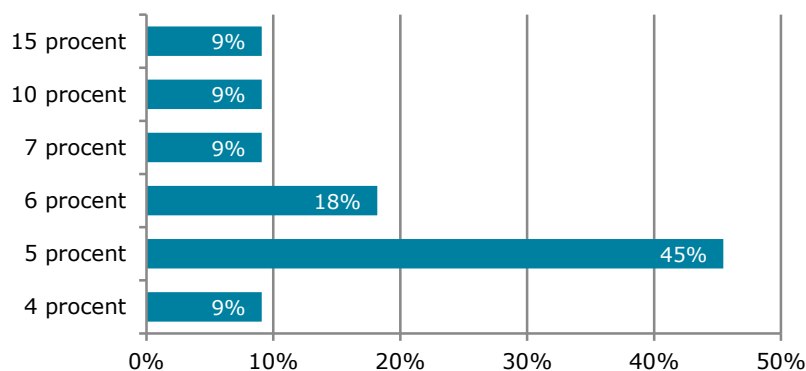
Invloed van de zondagopenstelling van winkels op de totale weekomzet.

Ook is aan de supermarkten die hebben aangegeven deelnemer te zijn van het roulatiesysteem gevraagd in welke mate de weekomzet in de jaren dat ze elke zondag open mogen, hoger of lager is dan in de jaren dat ze niet elke zondag open mogen. Twee supermarkten kunnen hier geen antwoord op geven; de overige supermarkten geven hogere omzetcijfers op, variërend van +4 procent tot +15 procent. De grootste groep zegt dat ze gemiddeld 5 procent meer weekomzet halen in vergelijking met jaren dat ze niet op zondag open mogen. De gemiddelde toename van de weekomzet bij wekelijkse zondagopenstelling is 6,6 procent.

Figuur 3.7

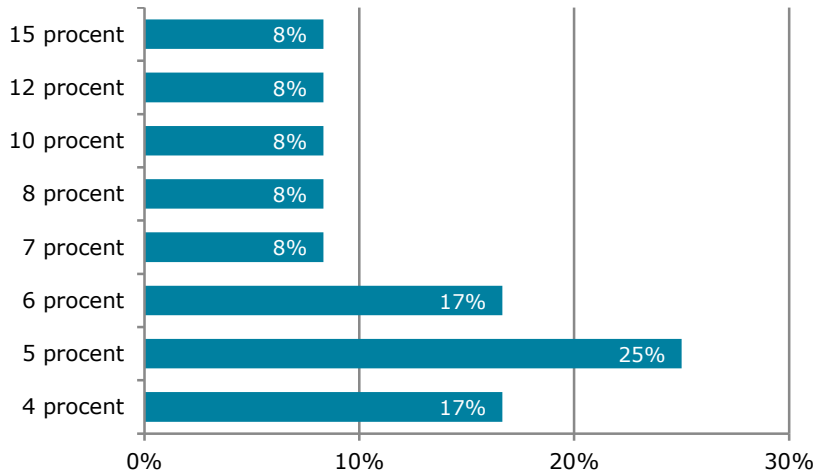
Supermarkten (n=11) – Het percentage dat de weekomzet hoger is in de jaren dat de supermarkt op zondag open mag in vergelijking tot de jaren dat supermarkt niet elke zondag open mag.

Gevraagd naar het belang van de zondag schatten de meeste supermarktwinkeliers in dat ze tussen de 4 en 6 procent van hun weekomzet verdienen op de zondag, in een jaar dat ze elke zondag open mogen (59 procent, zie figuur 3.8). Gemiddeld wordt door de supermarkten 7,3 procent van de omzet op zondag verdiend.

Figuur 3.8

Supermarkten (n=12) - Het aandeel van de omzet dat op zondag wordt behaald (in %).

"De omzet van de zondag is geen verschuiving van de weekomzet"

Interviews

Bijna elke supermarktmanager zegt dat de omzet die op zondag wordt verdiend vooral extra omzet is, dus geen verschuiving van de omzet die anders op de andere dagen wordt verdiend. Een aantal managers denkt dat ze gemiddeld per uur op de zondag de meeste omzet van de hele week verdienen en zijn qua omzet dus erg te spreken over de uren die ze op zondag open mogen.

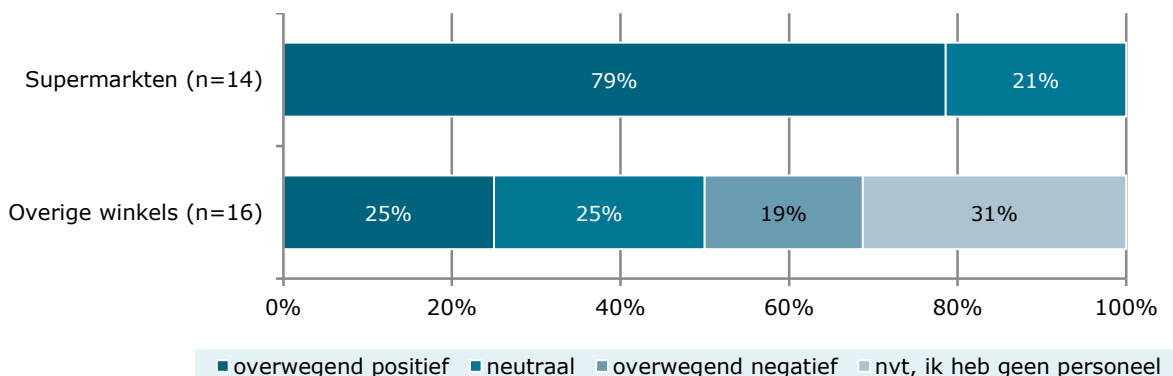
3.4 Personeel

Personele ervaringen en invulling: verschil tussen supermarkten en overige winkels

De supermarktwinkeliers geven in vier van de vijf gevallen aan dat hun personeel overwegend positieve ervaringen heeft met de zondagopenstelling van de supermarkt waarin ze werken. Bij de overige winkeliers (die op koopzondag open zijn) zijn de meningen uiteenlopend. Wel is de groep die hierover positief is iets groter dan de groep die negatieve ervaringen van personeel opgeeft.

Figuur 3.9

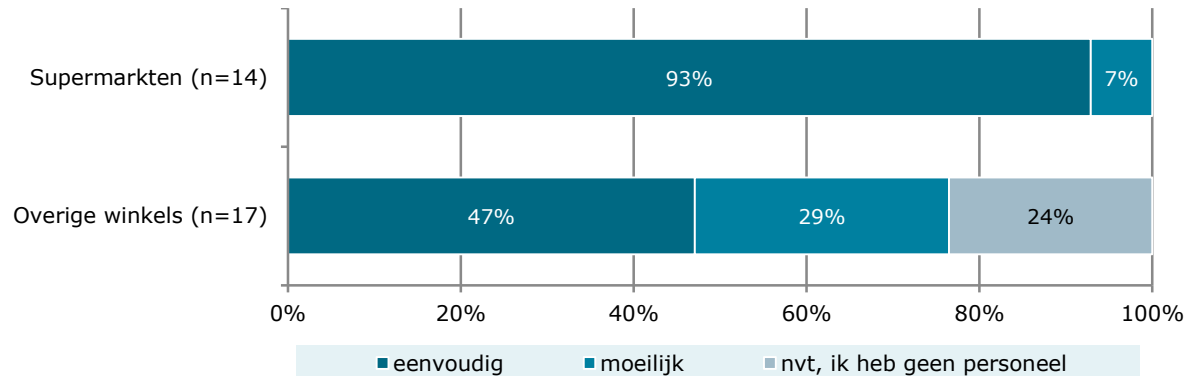
Algemene ervaringen van het personeel met de zondagopenstelling van de winkel waarin ze werkzaam zijn.

De supermarktwinkeliërs vinden het bijna allemaal eenvoudig om personeel te vinden die op zondag willen werken. Bij de overige winkeliërs ligt dat anders. Bijna een derde van de op koopzondag geopende overige winkeliërs vindt personele invulling op zondag moeilijk.

Figuur 3.10

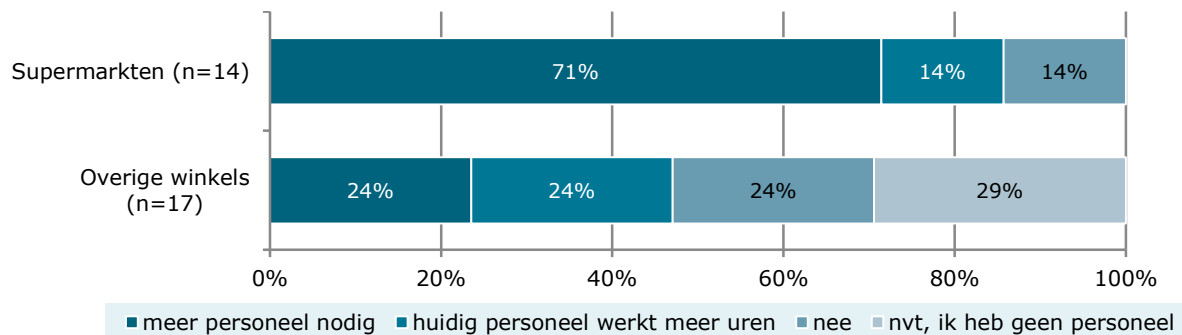
Moeilijkheid personele invulling op zondag.

Ook in de manier waarop winkeliërs personele invulling op zondag regelen verschillen supermarktwinkeliërs met overige winkeliërs. Bijna driekwart van de supermarktwinkeliërs heeft meer personeel nodig, terwijl dit bij overige winkeliërs nog geen kwart is. Ook geeft bijna een kwart van de overige winkeliërs aan dat de zondagopenstelling vooral wordt opgevangen met het huidige personeel (door meer uren te werken).

Figuur 3.11

Gevolgen zondagopenstelling van de winkel voor het personeel.

"Het personeel staat te springen om te werken op zondag"

Interviews

Uit de aanvullend gehouden interviews blijkt ook dat de personele invulling voor de zondag voor de supermarkten geen probleem is. Er is juist veel belangstelling om op zondag te werken, geven een aantal supermarktmanagers aan. Het personeel krijgt op zondag namelijk 200 procent uitbetaald en kan uitslapen op zondag. Veel managers geven aan dat het personeel ook moet wennen aan het ene jaar dat ze op zondag open mogen. Zo vindt een aantal winkeliërs het lastig om extra personeel aan te nemen voor het jaar dat ze op zondag open zijn om ze na afloop van dat jaar weer te moeten laten gaan. Geen van de geïnterviewde managers is bang voor extra werkdruk als alle supermarkten op zondag open mogen. Als er structureel meer uren in de week bij komen, dan kan voor de extra uren personeel worden aangenomen en het personeel wil dus graag om te werken op zondag. Echter, een aantal managers denkt wel dat 200 procent verdienen op zondag op termijn minder wordt, als het normaal is dat supermarkten op zondag open zijn.

4

HOOFDSTUK

Roulatiesysteem

4. Roulatiesysteem

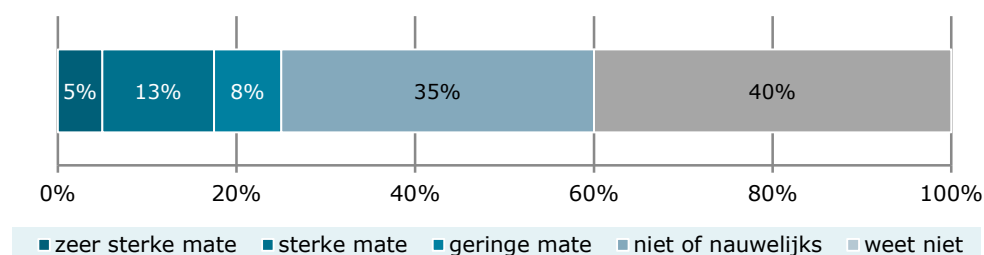
4.1 Resultaten winkeliersenquête

Kwart ervaart invloed van roulatiesysteem

Sinds drie jaar wordt in Zwolle het roulatiesysteem gehanteerd. Door het roulatiesysteem zijn elk jaar andere supermarkten open, en dit heeft invloed op de geografische spreiding, en de verhouding tussen type winkels die open zijn. Aan de overige winkeliers is gevraagd of ze ook ervaren dat de invloed van de zondagopenstelling van supermarkten per jaar verschilt (figuur 4.1). Driekwart geeft aan dat ze niet of nauwelijks verschil ervaren of dat ze het niet weten.

Figuur 4.1

Overige winkeliers (n=40) - In welke mate ervaart u dat de invloed van de zondagopenstelling van supermarkten ook per jaar verschilt?

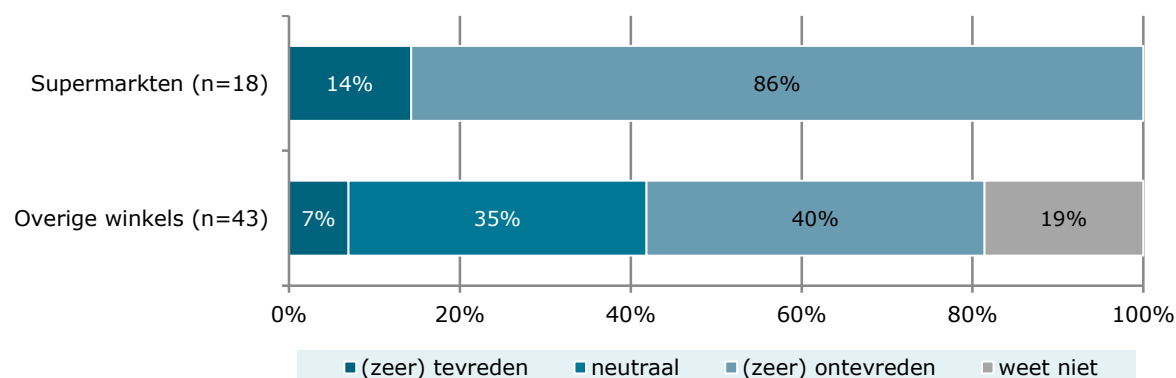

Weinig tevredenheid onder winkeliers over roulatiesysteem

De winkeliers die over het algemeen tevreden zijn over het roulatiesysteem, zijn in de minderheid. Van de supermarktwinkeliers is 86 procent (zeer) ontevreden over het roulatiesysteem en bij de overige winkeliers is dit 40 procent. Van de supermarktwinkeliers is 14 procent (zeer) tevreden en van de overige winkeliers 7 procent. Veel van de overige winkeliers zijn neutraal (35 procent) of weet het niet (19 procent).

Figuur 4.2

Wat is uw algemene oordeel over het huidige roulatiesysteem in Zwolle?

De onderstaande toelichtingen van de winkeliers bij hun algemene oordeel over het roulatiesysteem zijn eenduidig: er zitten veel nadelen aan het roulatiesysteem (het is onduidelijk voor de klant, oneerlijk voor de ondernemer en het systeem voorziet niet in de vraag van klanten). De winkeliers pleiten ervoor dat de zondagopenstelling van supermarkten wordt vrijgegeven. Een enkele winkelier vindt niet dat de winkels op zondag open moeten.

Een aantal quotes:

- "Het is vaak niet duidelijk voor klanten welke supermarkten open zijn."
- "Afschaffen, laat ondernemers zelf beslissen."
- "Het is gewoon niet eerlijk. De kleine detailhandel bv een bakker moet gesloten blijven en de supermarkten zijn niet even vaak aan de beurt."
- "Klanten weten niet meer wanneer de winkel wel of niet open is."
- "Of iedereen is open of niemand. Per stadsdeel open is ongelofelijk oneerlijk. Stadshagen/Westenholtte roulatie 1 op 3, Zuid roulatie 1 op 4, Holtenbroek, AA-landen, Berkum roulatie 1 op 9! Voor Jumbo of Albert Hein maakt het niet uit welke supermarkt er open is. Als zelfstandig ondernemer wordt je hierin nogmaals gedupeerd."
- "8 supermarkten is meer dan genoeg. Als iedereen open is heeft niemand wat te doen."
- "Vraag naar supermarkten lijkt groter dan het aanbod."
- "Vreemd systeem; is klant net gewend en dan verandert het weer."
- "Winkel niet op zondag."
- "Geen eerlijk economisch speelveld."
- "Overheid moet daar niet aan meewerken in het onderhouden van Gods geboden in groot loon."

4.2 Resultaten diepte-interviews

De resultaten van de diepte-interviews zijn eenduidig en sluiten in grote lijnen goed aan bij de uitkomsten van de winkeliersenquête. De supermarktmanagers hebben geen goede ervaringen met het roulatiesysteem. Veel managers vinden het roulatiesysteem niet van deze tijd en niet passen bij een stad zo groot als Zwolle. De gemeente zou er goed aan doen de Zwolse economie te stimuleren door volledige vrijheid van zondagopenstelling aan de ondernemer te geven, zo wordt geopperd. Volgens een aantal managers zijn de Zwolse supermarkten unaniem voor het vrijgeven van de zondagopenstelling van supermarkten.

Genoemde voordelen van het roulatiesysteem

Bijna geen enkele winkelier kon een voordeel bedenken van het roulatiesysteem. Een aantal voordelen die wél genoemd zijn: het meest genoemde voordeel is dat het jaar waarin een supermarkt open mag op zondag, de winkel een goed omzetjaar oplevert. Een voordeel voor de consument is dat ze in ieder geval de mogelijkheid hebben om op zondag boodschappen te doen. Tot slot is het voor de Zwollenaar die de zondagsrust respecteert fijn dat de zondagopenstelling van supermarkten middels het roulatiesysteem wordt beperkt.

Genoemde nadelen van het roulatiesysteem

Elke geïnterviewde supermarktmanager heeft liever dat het roulatiesysteem verdwijnt en dat de ondernemer zelf de beslissing mag maken om open te gaan op zondag. De meest genoemde nadelen van het roulatiesysteem volgens de geïnterviewde supermarktmanagers:

1 Oneerlijke concurrentie

Het meest genoemde nadeel is dat het roulatiesysteem oneerlijk is. Aan de ene kant gaat het roulatiesysteem gepaard met oneerlijke concurrentie met andere supermarkten, maar aan de andere kant zorgt het roulatiesysteem voor een oneerlijke concurrentiepositie ten opzichte van benzinepompen, horeca, stationswinkels en de gemakbranche (thuis eten laten bezorgen, afhaal-eten) die niet onder de winkeltijdenwet vallen en wel op zondagochtend brood mogen verkopen aan Zwollenaren.

Ook heeft de verhouding tussen het aantal full-service winkels en het aantal discountwinkels die op zondag open zijn invloed op de concurrentiepositie.

Als er in een jaar maar één full-service winkel is geopend op zondag, dan heeft die winkel veel geluk, omdat die winkel dat jaar veel klanten zal trekken, terwijl inwoners van Zwolle die liever boodschappen doen in een discountwinkel zich zullen verspreiden over een relatief groot aantal winkels. Voor de afzonderlijke discount-winkels is dat niet fijn, want die lopen het risico om minder omzet te draaien.

Tot slot is de geografische verdeling een factor die voor bepaalde winkels in een jaar gunstig dan wel ongunstig kan uitvallen. Als een supermarkt als enige in een wijk geopend is op zondag, dan hoeft de winkel de omzet uit die wijk niet met een andere supermarkt te delen.

2 Onduidelijkheid voor de consument

Een ander veel genoemd nadeel van het roulatiesysteem is dat het roulatiesysteem voor onduidelijkheid zorgt bij de supermarkt, maar vooral bij de consument. Een manager gaf aan dat mensen gewoontedieren zijn en duidelijkheid nodig hebben. Dit geldt zowel voor het doen van boodschappen in een vertrouwde supermarkt die ze kennen, als voor het aantal zondagen dat de supermarkten open zijn. Alleen open zijn op koopzondag is ook niet ideaal, want niet iedereen weet precies wanneer het koopzondag is. Bovendien is één keer per maand te sporadisch, daardoor komt het niet in de routine om op die zondagen boodschappen te doen. De consument weet nu niet precies waar men aan toe is, als men elk jaar een andere supermarkt 'moet' opzoeken voor de zondagse boodschappen.

3 Omschakelen is inefficiënt

Voor het jaar dat een supermarkt open mag op zondag moet de personeelsplanning worden aangepast. En dit is (onnodig) lastig vinden veel managers, omdat van te voren nog onduidelijk is hoeveel omzet er op de zondag zal worden verdiend en hoeveel manuren de supermarkt op zondag nodig heeft. Zo moet er vaak personeel worden aangetrokken als de supermarkt op zondag open mag, terwijl er dan een jaar later weer teveel personeel is als de winkel op zondag moet sluiten. De supermarkt moet dan steeds omschakelen en weer wennen en dat kost extra werk (en dus geld). Ook moeten supermarkten steeds weer een andere boodschap naar de klant communiceren wat betreft openingstijden, en dit kost reclamegeld.

Aanbevelingen voor toekomstig beleid

Continuïteit is van belang, dus elk jaar moet hetzelfde zijn voor winkels: óf open óf dicht, menen alle supermarktmanagers. Elke geïnterviewde supermarktmanager pleit voor volledige vrijheid voor de ondernemer om open te gaan op zondag. Dat is eerlijk voor de ondernemer, duidelijk voor de klant en de klant heeft daar behoefte aan. Voor supermarktmanagers geeft het rust in de arbeidskosten, zorgt voor continuïteit en het is duidelijk hoeveel personeel een manager in dienst moet nemen. Misschien dat in het begin veel supermarkten opengaan, maar dat na een tijd alsnog supermarkten besluiten dicht te blijven op zondag, omdat het niet uit kan om open te zijn. Bij volledige marktwerking op de zondag kristalliseert dat zich wel uit.

Veel managers geven aan dat ze nog liever hebben dat elke supermarkt dicht is, dan dat de gemeente het huidige roulatiesysteem handhaaft. Dat is ook eerlijker voor de ondernemer en duidelijker voor de consument.

Bijna geen enkele supermarktmanager weet een nadeel of bedreiging voor volledig vrijgeven van de zondagopenstelling te noemen. Een enkeling noemt als nadeel dat de omzet onder meer winkels moet worden verdeeld en dat de minder goede supermarkten misschien moeten sluiten op zondag.

Ook denkt een aantal managers dat de overlast niet veel meer wordt dan nu het geval is, omdat er nu veel verkeer is tussen de wijken van inwoners van Zwolle die op zondag boodschappen doen. Als alle winkels open gaan op zondag hoeven Zwollenaren de wijk niet uit en kan vaker de fiets worden gepakt. Er vindt als het ware spreiding van de 'verkeersoverlast'.

Hoewel de managers unaniem voor het vrijgeven van de zondagopenstelling zijn, zijn de managers niet eenduidig als het gaat om de openingstijden. Hoewel een groot deel ook vindt dat de openingstijden moeten worden vrijgegeven op zondag, vindt een aantal managers Zwolle er nog niet klaar voor dat de supermarkten op zondag de hele dag open zijn. Andere managers zijn bang dat de supermarkten elkaar doodconcurreren als de gemeente geen vaste openingstijden oplegt en pleiten voor de middaguren om open te mogen zijn. Een aantal andere managers vindt het prima om met de gemeente te overleggen en gezamenlijk tot afspraken te komen met betrekking tot de openingstijden, ls ze maar allemaal open mogen op zondag.

5

HOOFDSTUK

Toekomstige zondagopenstelling: wensen, voorkeuren en verwachtingen

5. Toekomstige zondagopenstelling: wensen, voorkeuren en verwachtingen

5.1 Inleiding

In de vorige drie hoofdstukken zijn de ervaringen met en de oriëntatie op de huidige zondagopenstelling van supermarkten aan bod gekomen. In dit hoofdstuk zoomen we in op de wensen voor de toekomst. Welke zondagopeningsfrequentie wensen winkeliers en inwoners? En wat zijn achterliggende motivaties?

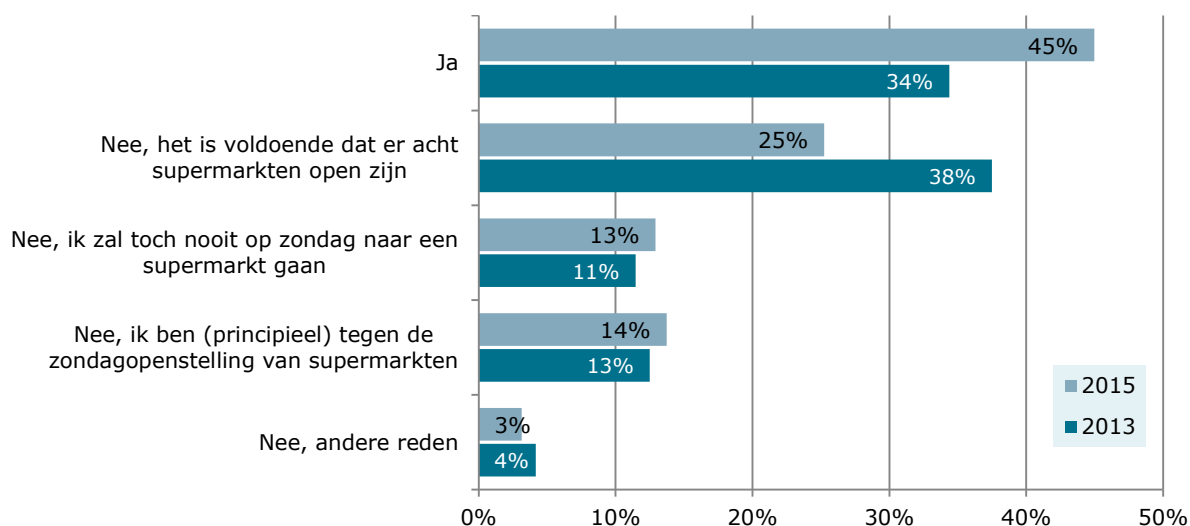
5.2 Zondagopenstelling winkels

Draagvlak voor alle supermarkten open op zondag gegroeid

Onder de inwoners is gepeild of ze zouden willen dat alle supermarkten op zondag zijn. In 2013 is deze vraag ook gesteld. Ten opzichte van 2013 is het aandeel dat een voorkeur heeft voor wekelijkse zondagopenstelling van alle Zwolse supermarkten gestegen met elf procentpunt naar 45 procent. De groep die vindt dat het voldoende is dat er acht supermarkten open zijn is sterk gedaald tot 25 procent in 2015. De overige groepen zijn relatief redelijk gelijk gebleven.

Figuur 5.1

Inwoners (n=1.554) - Zou u willen dat alle supermarkten in Zwolle op zondag open zijn?

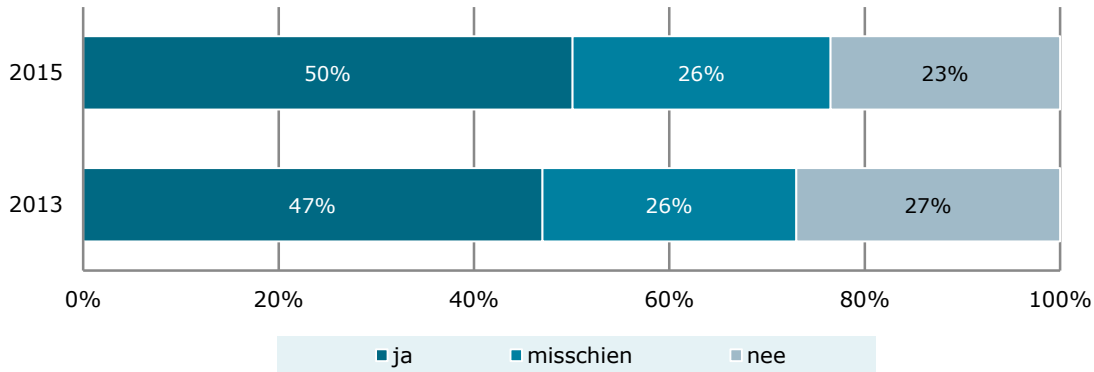

Van de drie procent die niet wil dat alle supermarkten in Zwolle op zondag open zijn, om een andere reden, vindt een aantal respondenten dat we niet naar een 24/7-economie moeten gaan in Zwolle (gejaagdheid), hecht men belang aan de rust op zondag, vindt een deel dat winkeliers het zelf mogen bepalen, zijn sommigen bang dat zondagopenstelling van alle supermarkten in Zwolle ten koste gaat van de kleinere ondernemers en gunt een aantal mensen het personeel op zondag ook een dag vrij.

De helft van de inwoners uit het panel, iets meer dan in 2013, geeft aan dat ze vaker een supermarkt in Zwolle gaan bezoeken als alle supermarkten op zondag open zouden zijn en de openingstijden op zondag verruimd worden (Zwollenaren die nooit op zondag boodschappen doen of principieel tegen de zondagopenstelling van supermarkten zijn, is deze vraag niet gesteld). Hetzelfde aandeel als in 2013, ruim een kwart, bezoekt dan misschien vaker een supermarkt en bijna een kwart zal niet vaker een supermarkt in Zwolle bezoeken als alle supermarkten op zondag open zouden zijn en de openingstijden worden verruimd.

Figuur 5.2

Inwoners (n=1.154) - Als alle supermarkten in Zwolle op zondag open zouden zijn en de openingstijden op zondag verruimd zouden worden, zou u dan vaker een supermarkt in Zwolle bezoeken op zondag?

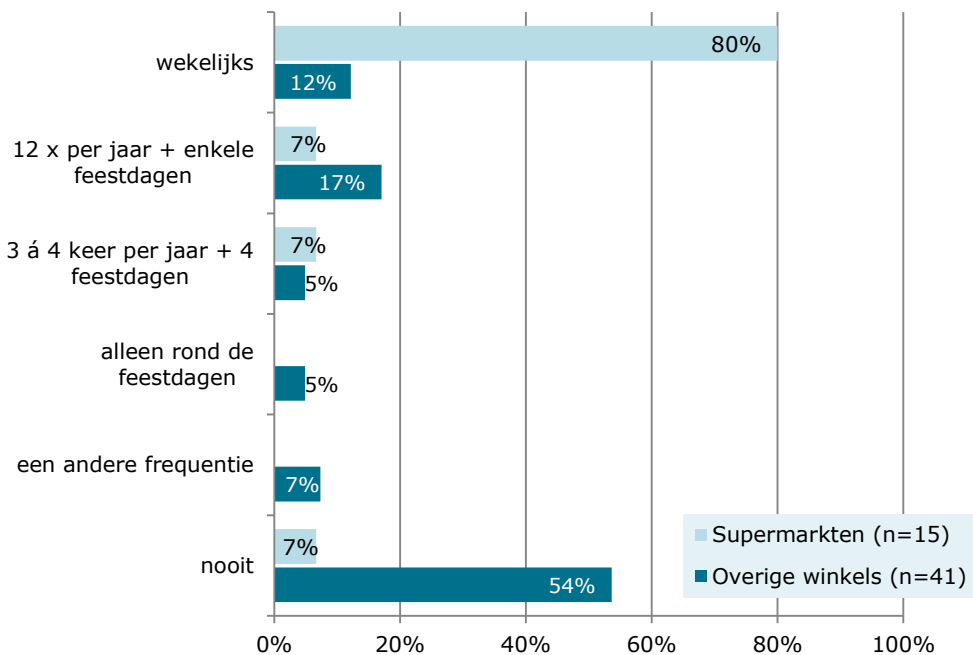

Meeste supermarkten willen wekelijks open

Ook aan de levensmiddelenwinkeliers is gevraagd hoe vaak ze in de toekomst open willen zijn op zondag. Vier op de vijf supermarktwinkeliers geven aan dat ze het liefst elke week op zondag open zijn. Bij de overige levensmiddelenwinkeliers is het beeld anders. Ruim de helft van de overige winkeliers geeft namelijk aan dat ze het liefst nooit op zondag open zijn en 17 procent wil 12 keer per jaar open en op enkele feestdagen.

Figuur 5.3

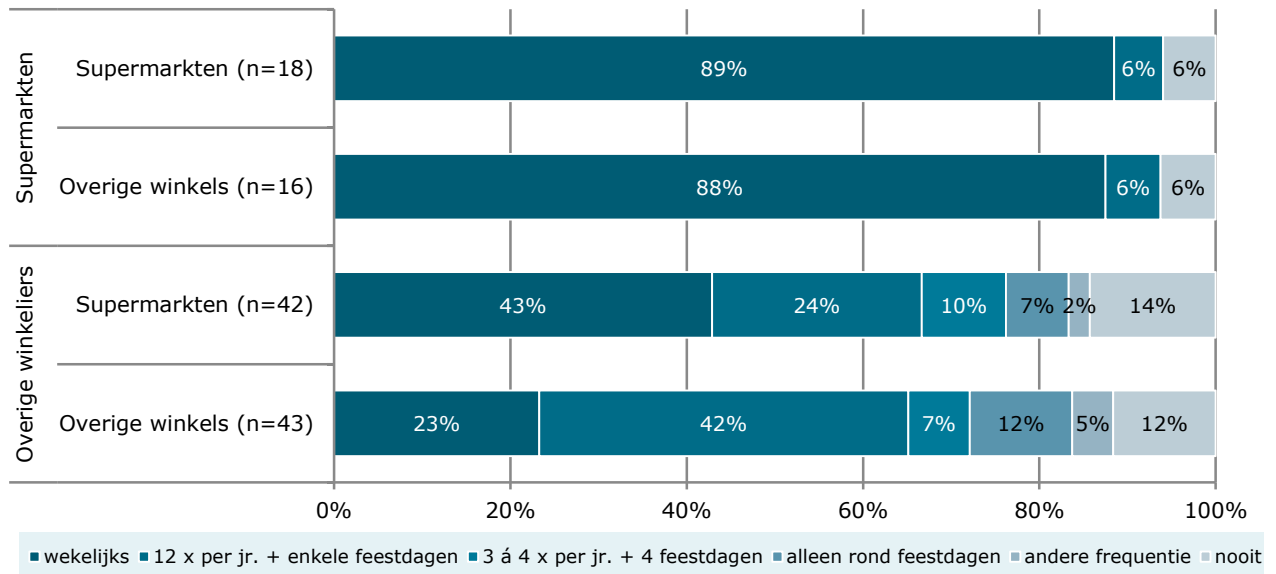
Winkeliers - Gewenst aantal zondagen open, eigen winkel.

Dezelfde vraag is ook gesteld over zondagopenstelling van supermarkten en overige levensmiddelenwinkels in zijn algemeenheid (dus los van de eigen wensen). Bijna iedere supermarktwinkelier heeft een voorkeur voor wekelijkse openstelling op zondag, niet alleen voor supermarkten maar ook voor overige levensmiddelenwinkeliers. Bij de overige winkeliers geeft 43 procent aan dat wat hen betreft supermarkten elke zondag hun winkeldeuren kunnen openen. Kijken ze naar 'hun eigen groep' dan is men vaker voor eens per maand plus aantal feestdagen (zie figuur 5.4).

Figuur 5.4

Winkeliers - Gewenst aantal zondagen open, algemeen.

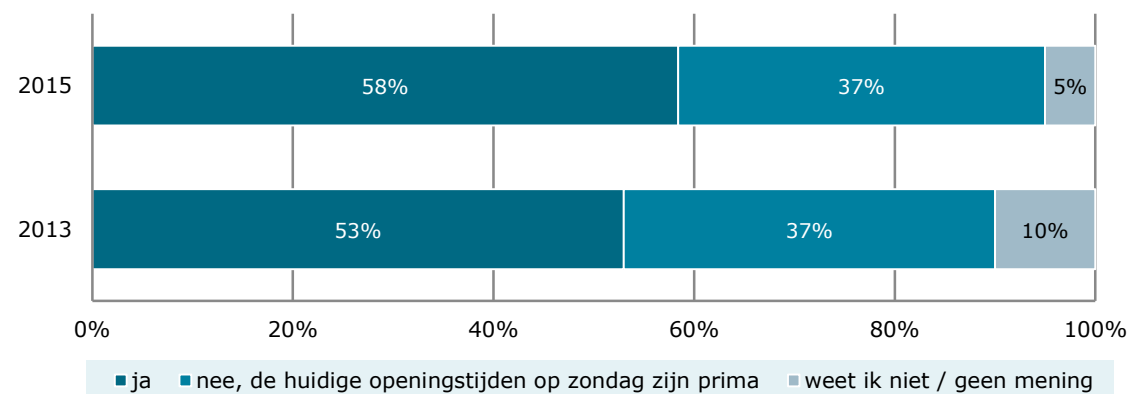
5.3 Openingstijden supermarkten op zondag

Grotere groep wenst ruimere openingstijden

Aan de inwoners van Zwolle is gevraagd of ze ruimere openingstijden zouden willen van de supermarkten op zondag (met uitzondering van degenen die nooit op zondag naar een supermarkt zullen gaan of die tegen de zondagopenstelling van supermarkten zijn). Ruim de helft zou ruimere openingstijden willen van de supermarkten op zondag. Dit is vijf procentpunt meer dan in 2013. Ruim een derde vindt de huidige openingstijden prima, dit percentage is gelijk aan 2013 (37 procent).

Figuur 5.5

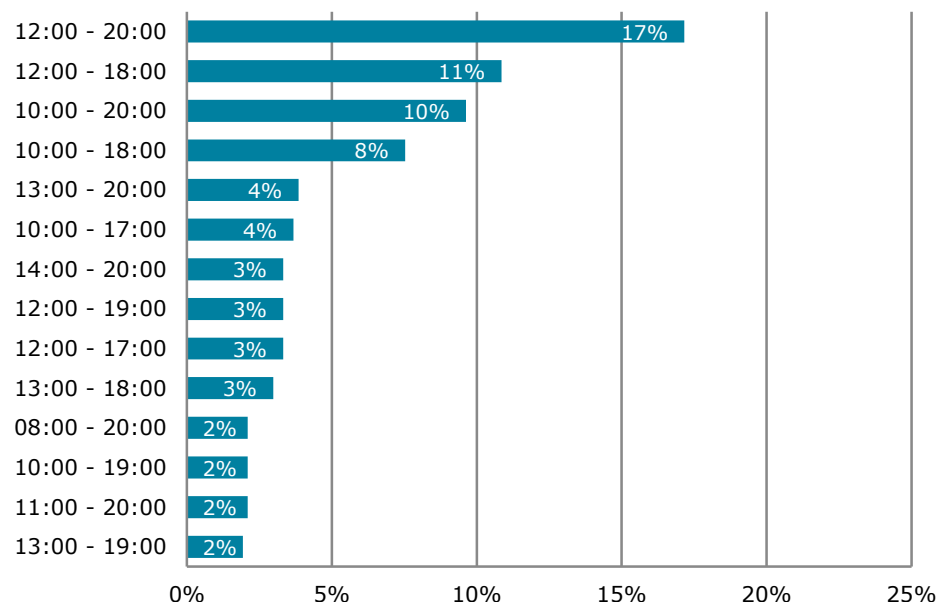
Inwoners (n=1.154) - Zou u ruimere openingstijden willen van supermarkten op zondag?

Aan degenen die hebben aangegeven ruimere openingstijden te wensen, is gevraagd welke (ruimere) openingstijden ze willen voor supermarkten op zondag. De meest genoemde openingstijden zijn van 12:00 tot 20:00 uur (17 procent), gevolgd door 12:00 tot 18:00 uur (11 procent), 10:00 tot 20:00 uur en 10:00 tot 18:00 uur (beide 8 procent).

Figuur 5.6

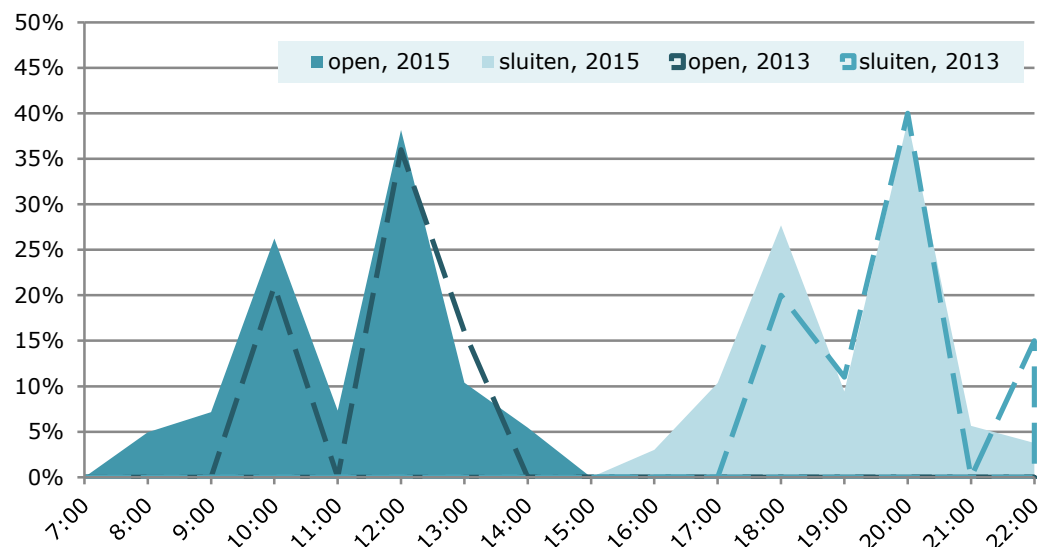
Inwoners (n=572) – De ruimere openingstijden die de voorkeur genieten van de inwoners.

Als gewenste begintijden wordt 12:00 uur het vaakst genoemd, en als sluitingstijd 20:00 uur. Deze tijden komen overeen met de tijden die in 2013 het meest door de Zwollenaren zijn genoemd. In vergelijking met twee jaar geleden worden 10:00, 18:00 en 22:00 verhoudingsgewijs minder vaak genoemd.

Figuur 5.7

Inwoners - Gewenste openings- (n=587) en sluitingstijden (n=531).

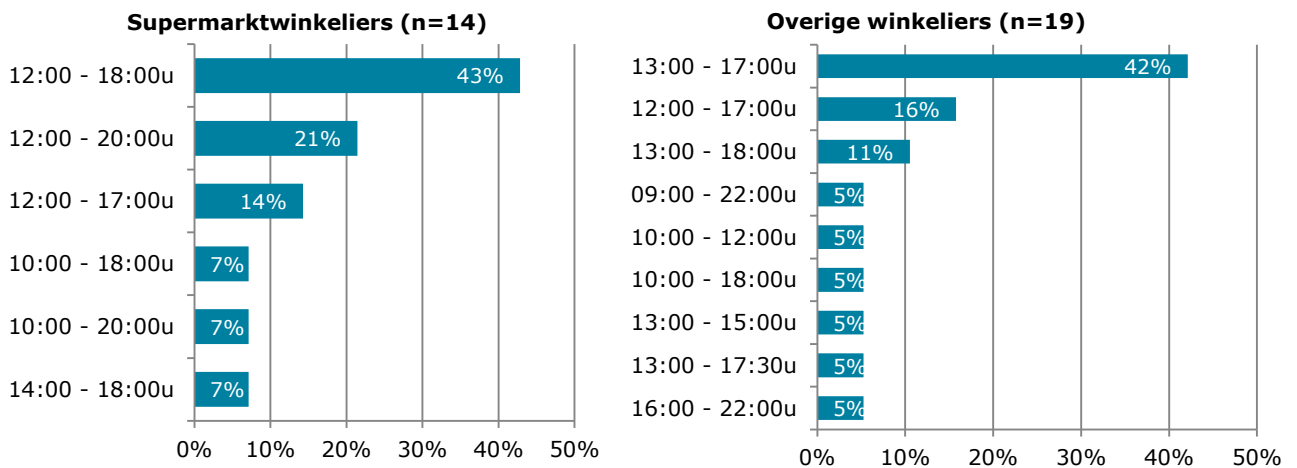

Gewenste openingstijden van de winkeliers

De meest genoemde gewenste openingstijd van supermarktwinkeliers is tussen 12:00 en 18:00 uur (43 procent), gevolgd door 12:00 tot 20:00 uur (21 procent, zie figuur 5.8). De meest genoemde gewenste openingstijden van de overige winkeliers voor de zondag is tussen 13:00 en 17:00 uur (42 procent), gevolgd door 12:00 tot 17:00 uur (16 procent).

Figuur 5.8

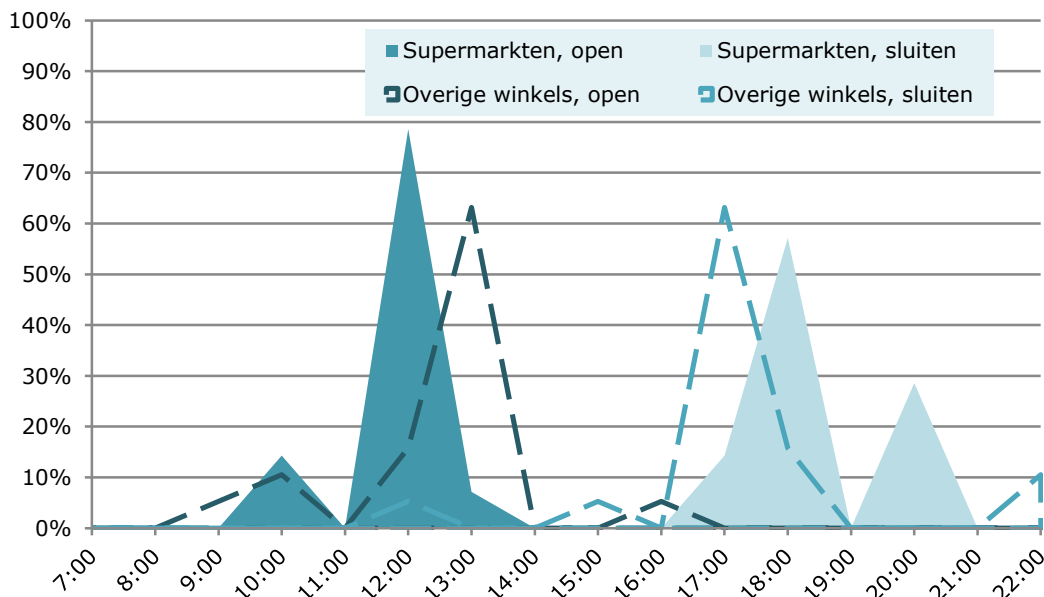
Winkeliers – Gewenste openingstijden eigen winkel.

Als de genoemde openings- en sluitingstijden grafisch worden weergegeven is goed te zien dat de overige winkeliers minder uren op de zondag open willen zijn dan de supermarktwinkeliers (figuur 5.9). De piek van gewenste openingstijden rond 12:00 uur komt overeen met de gewenste openingstijden van inwoners (zie figuur 4.7). De inwoners zouden het liefst zien dat de winkels sluiten om 20:00 uur, gevolgd door 18:00 uur, maar dit is bij de supermarktwinkeliers juist andersom.

Figuur 5.9

Winkeliers - Gewenste openings- en sluitingstijden eigen winkel (n supermarkten=28, n overige winkels=38).

Iedere geïnterviewde supermarktmanager vindt de huidige openingstijden op zondag 16:00-22:00 uur te laat. De managers willen liever eerder open én eerder sluiten, het liefst in de middaguren. Dit sluit goed aan bij de winkeliersenquête, waaruit blijkt dat de meeste supermarktwinkeliers het liefst open zijn tussen 12:00-18:00 uur. Uit de gesprekken blijkt dat er bij sommige winkels voor 16:00 uur al klanten staan te wachten en dat het na 16:00 uur extreem druk is in de winkels op zondag. De drukte duurt tot ongeveer 18:00 uur en de avonduren zijn vervolgens relatief rustig. Veel supermarkten maken van het laatste uur dat ze open mogen, 21:00-22:00 uur, geen gebruik. Er worden verschillende redenen genoemd voor vroegere openingstijden:

- *Betere klantenstroom*

De klanten zouden zich meer verspreiden over de middag en daardoor kan een winkel de klantenstroom makkelijker verwerken. Ook voor de consument is fijner dat het niet extreem druk is in de supermarkt op zondag. Dit kan ook de overlast voor de omgeving beperken (minder 'piekbelasting').

- *Behoeft van de klant*

De managers denken dat de consument ook wil dat de winkel vroeger open is. De drukte om 16:00 uur wijst hier ook op. Uit de inwonersenquête komt dit ook naar voren: de meeste genoemde gewenste openingstijden zijn 12:00 en 10:00 uur en de meest genoemde gewenste sluitingstijden 20:00 en 18:00 uur.

- *Veiligheid*

Een paar managers willen liever niet tot laat open op zondagavond vanwege de veiligheid. Voor de veiligheid van de klanten en voor het personeel zouden deze managers liever vroeg in de avond de winkel willen sluiten op zondag.

Een aantal managers geeft aan dat de supermarkten niet de hele dag open hoeven, zoals op een gewone werkdag. Zo denkt iemand dat Zwolle daar nog niet klaar voor is. Een ander vindt het prima om uit respect van de zondagsrust niet op zondagochtend open te gaan. Weer twee anderen zouden graag willen dat de gemeente Zwolle de openingstijden blijft reguleren, de één ziet het liefst de winkel 4 uren in de middag geopend, bij voorkeur van 14:00 tot 18:00 uur en de ander ziet het liefst dat de winkels open mogen tussen 12:00 en 20:00 uur.

1

BIJLAGE

Achtergrondkenmerken

Bijlage 1. Achtergrondkenmerken

Inwoners

Om een zo goed mogelijke representativiteit te verkrijgen is, net als in 2013, gebruikgemaakt van een wegingsfactor. Er is gewogen op basis van leeftijd, geslacht en wijk. Door te wegen wordt gecorrigeerd voor over- en/of ondervertegenwoordiging van bepaalde bevolkingsgroepen. De achtergrondkenmerken van de respondenten zijn in deze bijlage weergegeven met en zonder wegingsfactor.

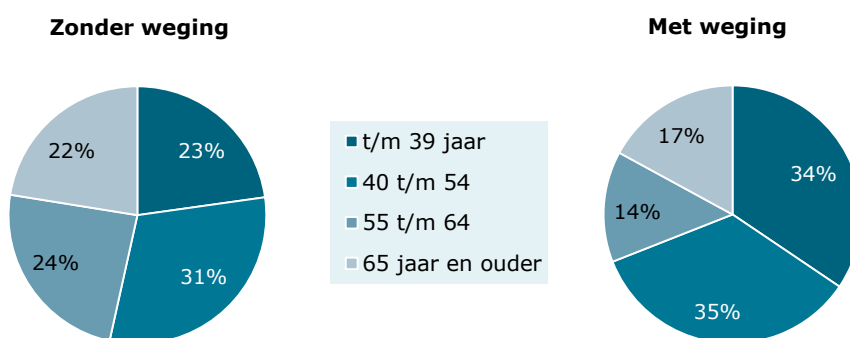

Vóór de wegingsfactor was 53 procent van de respondenten man en na weging bedraagt dit percentage 49 procent.

In figuur B.1 is de leeftijdsverdeling met en zonder wegingsfactor weergegeven. Met name de leeftijdsgroepen t/m 39 jaar en 40 t/m 54 jaar zijn in vergelijking met de Zwolse populatie ondervertegenwoordigd.

Figuur B.1

Leeftijdsverdeling met en zonder wegingsfactor (n=1554).

De verdeling van inwoners van het panel naar wijk komt zonder de weging al redelijk overeen met de Zwolse populatie (tabel B.1).

Tabel B.1

Verdeling naar wijk, met en zonder wegingsfactor (n=1554).

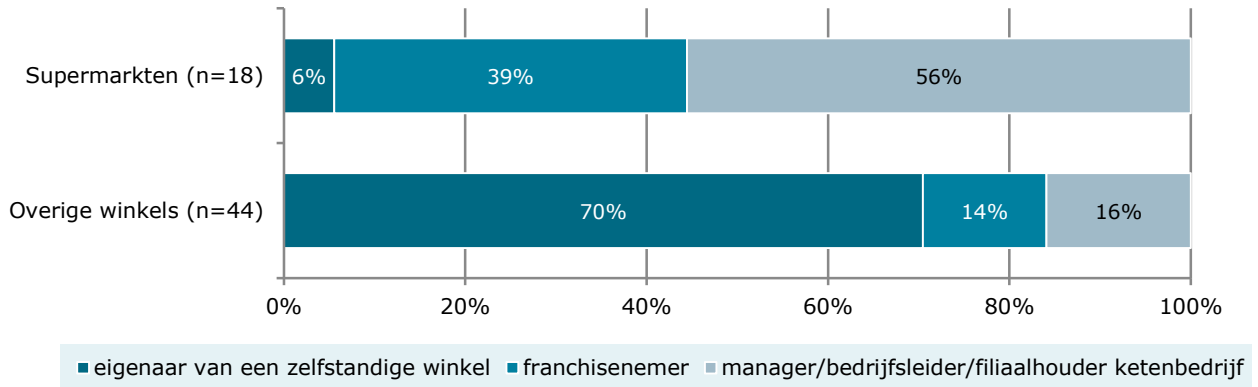
WIJK	ZONDER WEGING	MET WEGING	WIJK	ZONDER WEGING	MET WEGING
Binnenstad	4%	3%	Holtenbroek	6%	8%
Dieze-West	4%	4%	Aa-landen	10%	11%
Dieze-Oost	3%	3%	Berkum	5%	4%
Indische buurt	1%	1%	Schelle	8%	6%
Wipstrik	6%	5%	Oldeneel	6%	6%
Assendorp	11%	11%	Ittersum	5%	6%
Kamperpoort	1%	1%	Geren	7%	6%
Veerallee	2%	1%	Buitengebied- Noord/Oost	2%	2%
Westenholte	6%	5%	Buitengebied-Zuid	1%	1%
Stadshagen	13%	16%	TOTAAL	100%	100%

Winkeliers

De meeste supermarktwinkeliers zijn manager/bedrijfsleider/filiaalhouder van een ketenbedrijf (56 procent), gevolgd door franchisenemer (39 procent). Ruim tweederde van de overige winkeliers zijn eigenaar van een zelfstandige winkel en 14 procent van hen is franchisenemer.

Figuur B.2

Functie van de respondent.

De helft van de supermarktwinkeliers is werkzaam in een supermarkt met meer dan 100 werknemers. De 11 procent van de supermarktwinkeliers werkzaam in de kleinste supermarkten in de steekproef hebben 11 t/m 25 werknemers in dienst. Bijna een kwart van de overige winkeliers is zelfstandige, 40 procent heeft minder dan 5 werknemers en bijna een kwart heeft 11 t/m 25 werknemers.

Figuur B.3

Grootte van de winkel.

Bijna de helft van de overige winkeliers die aan dit onderzoek hebben deelgenomen zijn gevestigd in het centrum van Zwolle (41 procent), gevolgd door de Assendorperstraat (16 procent, zie tabel B.2). De deelnemende supermarkten zijn verspreid over de verschillende wijken.

Tabel B.2

Winkelgebied en winkelgebiedstypering uitgesplitst naar type winkel.

WINKELGEBIED	SUPERMARKTEN (N=18)	OVERIGE WINKELS (N=44)
AA-landen	6%	5%
Assendorperstraat	-	16%
Bebouwde kom	22%	2%
Campherbeeklaan	6%	5%
Centrum Zwolle	6%	41%
Deventerstraatweg	6%	-
Diezerpoort	11%	7%
Forelolk	6%	-
Hogenkampsweg	6%	2%
Holtbroek	11%	5%
Petuniaplein	6%	2%
Stadshagen	11%	5%
Stationsplein Zwolle	-	2%
Zwolle-Zuid	6%	9%
TOTAAL	100%	100%
WINKELGEBIEDSTYPERING		
Buurtcentrum	22%	11%
Verspreide bewinkeling	22%	2%
Wijkcentrum groot	17%	9%
Binnenstedelijke winkelstraat	11%	23%
Wijkcentrum klein	11%	5%
Hoofdwinkelgebied groot	6%	41%
Stadsdeelcentrum	6%	9%
Supermarktcentrum	6%	-
TOTAAL	100%	100%

Een kwart van de overige winkels valt onder de tabak/lectuur-branche en 16 procent van de overige winkels is een bakkerij (zie tabel B.3).

Tabel B.3

Overige winkels uitgesplitst naar branche (n=44).

BRANCHE	ABS.	REL.	BRANCHE	ABS.	REL.
Tabak/Lectuur	11	25%	Zoetwaren	2	5%
Bakker	7	16%	Vlaaien	1	2%
Groente/Fruit	3	7%	Chocola	1	2%
Koffie/Thee	3	7%	Minisuper	1	2%
Slagerij	3	7%	Poelier	1	2%
Delicatessen	2	5%	Reform	1	2%
Kaas	2	5%	Vis	1	2%
Slijter	2	5%	Levensmiddelen overig	1	2%
Wijnwinkel	2	5%	TOTAAL	44	100%

BIJLAGE

Beleidsregel

Bijlage 2. Beleidsregel toewijzing avondwinkels op zon- en feestdagen gemeente Zwolle 2013

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle stelt, in aanvulling op wat al wettelijk bepaald is, de volgende beleidsregel vast ter uitvoering van de aan haar toegewezen bevoegdheid ontheffing te verlenen voor avondwinkels op zon- en feestdagen.

- Toewijzing van de resterende 5 ontheffingen geschiedt door middel van een roulatiesysteem per stadsdeel waarbij iedere supermarkt de mogelijkheid heeft om een ontheffing te verkrijgen.
- In het stadsdeel "nabij Binnenstad" zijn, naast de 3 voor onbepaalde tijd verleende ontheffingen, nog 2 ontheffingen beschikbaar. In de overige stadsdelen is 1 ontheffing per stadsdeel beschikbaar. In ieder stadsdeel zal de verdeling van deze ontheffing(en) voor de komende vijf jaar op basis van een loting plaatsvinden.
- In de stadsdelen met één ontheffing is de verdeling van de ontheffingen als volgt: Indien een lot van een supermarkt als eerste wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2013. Indien een lot van een supermarkt als tweede wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2014. Indien een lot van een supermarkt als derde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2015. Indien een lot van een supermarkt als vierde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2016. Indien een lot van een supermarkt als vijfde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2017.
- In de stadsdelen met twee ontheffingen is de verdeling van de ontheffingen als volgt: Indien een lot van een supermarkt als eerste wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2013 (met kenmerk a). Indien een lot van een supermarkt als tweede wordt getrokken verkrijgt die supermarkt eveneens een ontheffing voor het jaar 2013 (met kenmerk b). Indien een lot van een supermarkt als derde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2014 (met kenmerk a). Indien een lot van een supermarkt als vierde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2014 (met kenmerk b). Indien een lot van een supermarkt als vijfde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2015 (met kenmerk a). Indien een lot van een supermarkt als zesde wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2015 (met kenmerk b). Indien een lot van een supermarkt als zevende wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2016 (met kenmerk a). Indien een lot van een supermarkt als achtste wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2016 (met kenmerk b). Indien een lot van een supermarkt als negende wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2017 (met kenmerk a). Indien een lot van een supermarkt als tiende wordt getrokken verkrijgt die supermarkt een ontheffing voor het jaar 2017 (met kenmerk b).
- Na afloop van de roulatie in een stadsdeel wordt de volgorde zoals bij loting is vastgesteld herhaald, met dien verstande dat een supermarkt die nog niet eerder heeft mee geloot (maar zich na 2013 wel heeft aangemeld) als eerste een ontheffing verkrijgt. Mocht er als gevolg hiervan in een stadsdeel met twee ontheffingen in dat jaar nog een ontheffing overblijven dan krijgt de eerstvolgende supermarkt conform het roulatiesysteem met kenmerk a de overblijvende ontheffing, waarna het roulatiesysteem wordt vervolgd met de eerstvolgende met het kenmerk b (enzovoort).

- Zoals in artikel 3 van de Winkeltijdenverordening bepaalt is een verkregen ontheffing na toestemming van het college overdraagbaar. Daarbij moet gedacht worden aan het overdragen aan een andere winkel van dezelfde supermarktorganisatie, mits deze ontheffing in hetzelfde stadsdeel wordt gebruikt.
- Eveneens is het bijvoorbeeld mogelijk om een verkregen ontheffing over te dragen aan een andere supermarktorganisatie indien deze de betreffende winkel heeft overgenomen.
- De loting geschiedt openbaar en onder toezicht van een notaris.
- Ondernemers die geen deel meer willen nemen aan het roulatiesysteem, dienen daarvan een schriftelijke melding te maken bij het college en te verzoeken de reeds verleende ontheffing in te trekken.

Bron: <https://www.zwolle.nl/regelingen/beleidsregel-toewijzing-avondwinkels-op-zon-en-feestdagen-2013>

3

BIJLAGE

Vragenlijsten

Bijlage 3. Vragenlijsten

Inwoners

Supermarkten

1. Bezoekt u wel eens een supermarkt op zondag in Zwolle?

ja, (bijna) elke week
 ja, minimaal eens per maand
 ja, maar minder vaak dan eens per maand
 nee, ik bezoek (vrijwel) nooit een supermarkt op zondag → ga verder met vraag 3
 nee, maar wel buiten Zwolle, nl. in

2. Zijn de boodschappen die u doet bij een supermarkt op zondag extra boodschappen, dat wil zeggen boodschappen die u anders niet doet?

ja
 nee, die boodschappen doe ik anders op andere dagen van de week
 weet ik niet/geen mening

3. In Zwolle zijn momenteel acht supermarkten open op zondag.

Zou u willen dat alle supermarkten in Zwolle op zondag open zijn?

weet ik niet / geen mening
 ja
 nee, het is voldoende dat er acht supermarkten open zijn
 nee, ik zal toch nooit op zondag naar een supermarkt gaan → ga verder met vraag 6
 nee, ik ben (principeel) tegen de zondagopenstelling van supermarkten → ga verder met vraag 6
 nee, andere reden nl.

4. De supermarkten zijn momenteel op zondag open tussen 16.00 en 20.00 uur. Zou u ruimere openingstijden willen van supermarkten op zondag?

weet ik niet / geen mening
 nee, de huidige openingstijden op zondag zijn prima
 ja, open tussen uur en uur

5. Als alle supermarkten in Zwolle op zondag open zouden zijn en de openingstijden op zondag verruimd zouden worden, zou u dan vaker een supermarkt in Zwolle bezoeken op zondag?

ja
 misschien
 nee

6. Heeft de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle invloed op uw persoonlijke beleving van de zondag? EEN ANTWOORD MOGELIJK

nee, geen invloed
 ja, een positieve invloed
 ja, een enigszins positieve invloed
 ja, een enigszins negatieve invloed
 ja, een negatieve invloed
 Weet niet

7. Wilt u uw antwoord toelichten? EEN ANTWOORD MOGELIJK

nee
 ja, namelijk

8. Ervaart u momenteel op zondag overlast in uw directe woonomgeving doordat winkels open zijn?

MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

weet niet
 nee
 ja, parkeerproblemen
 ja, verkeersdruk
 ja, geluidsoverlast
 ja, (meer) zwartvuil, rommel
 ja, onveiligheidsgevoel / sociale overlast
 ja, andere vorm van overlast, namelijk

9. Verwacht u (meer) overlast in uw directe woonomgeving wanneer alle supermarkten op zondag open mogen in Zwolle? MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK

weet niet
 nee
 ja, parkeerproblemen
 ja, verkeersdruk
 ja, geluidsoverlast
 ja, (meer) zwartvuil, rommel
 ja, onveiligheidsgevoel / sociale overlast
 ja, andere vorm van overlast, namelijk

10. Kunt u inschatten hoe dichtbij een supermarkt gelegen is die op zondag open is? EEN ANTWOORD MOGELIJK

minder dan 500 meter
 tussen 500 meter en 1 kilometer
 tussen 1 en 2 kilometer
 meer dan 2 kilometer
 weet niet

10. Wilt u zelf nog iets toevoegen over de zondagopenstelling van supermarkten in Zwolle?

.....
.....

Winkeliers supermarkten

Onderzoek zondagopenstelling Zwolle
Vragenlijst supermarkten

In de gemeente Zwolle zijn er momenteel 8 supermarkten elke zondag geopend. Enkele jaren geleden heeft de gemeente besloten een beperkt aantal vergunningen voor zondagopenstelling te verlenen en dat per jaar te laten rouleren. Per stadsdeel is vastgelegd welke supermarkten jaarlijks elke zondag open mogen. De overige supermarkten en levensmiddelenwinkels kunnen alleen op 12 vastgestelde koopzondagen de deuren openen.

Graag willen wij weten hoe u tegenover zondagopenstelling van supermarkten staat en welk gevoel u daarbij heeft. Het onafhankelijke onderzoeksbureau I&O Research voert het onderzoek in samenwerking met de gemeente Zwolle uit.

Wij willen u verzoeken aan dit onderzoek mee te werken door deze vragenlijst in te vullen. Heeft u vragen over het onderzoek, dan kunt u contact opnemen met I&O Research (via helpdesk@ioresearch.nl of telefonisch via 0800-4050602). Uw antwoorden worden anoniem verwerkt. Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Invalinstructies:

- Zet een duidelijk kruis in het midden van het vakje. Heeft u een fout vakje aangekruist? Maak dit vakje dan helemaal zwart. Kruis daarna het goede vakje aan. Wij willen u vriendelijk verzoeken om de vragenlijst met pen in te vullen.
- Soms kunt u vragen overslaan. Dan staat er: → ga naar vraag ...

Zondagopenstelling nu

1. Hoe vaak is uw supermarkt open op zondag?

- Ik ben elke zondag open → ga naar vraag 2
- Ik ben alleen op koopzondag open → ga naar vraag 2
- Nooit → ga naar vraag 3
- Weet niet → ga naar vraag 4

2. Wat is de belangrijkste reden dat u open bent (geweest) op zondag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Omzetverhoging
 - Klanten gaan anders naar concurrenten binnen de gemeente die wél op zondag open zijn
 - Klanten gaan anders naar andere gemeenten waar de winkels wél op zondag open zijn
 - Service voor de klant
 - (Landelijk) beleid vanuit hoofdoororganisatie
 - Bijdrage leveren aan verbetering imago winkelgebied
 - Anders, namelijk:
 - Weet niet

Ga door naar vraag 4

7. Heeft de zondagopenstelling van supermarkten invloed op het druktebeeld in uw supermarkt op andere dagen van de week?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Nee, geen invloed
 - Ja, minder druk op _____
 - Ja, drukker op _____
 - Weet niet

- Indien u deelnemer bent van het roulatiesysteem (Indien vraag 4 = ja) → Ga naar vraag 8
- Indien u naar deelnemer bent van het roulatiesysteem (Indien vraag 4 = nee of weet niet) maar wel op koopzondag open → Ga naar vraag 11
- Indien u naar deelnemer bent van het roulatiesysteem (Indien vraag 4 = nee of weet niet) en ook niet op koopzondag open → Ga naar vraag 15

8. In welke mate verschilt uw weekomzet in jaren dat u op zondag open mag van jaren dat u niet op zondag open mag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Er is niet of nauwelijks verschil → Ga naar vraag 10
 - In de jaren dat ik op zondag open mag is de gemiddelde weekomzet hoger → Ga naar vraag 9a
 - In de jaren dat ik op zondag open mag is de gemiddelde weekomzet lager → Ga naar vraag 9b
 - Weet niet → Ga naar vraag 10

9. Kunt u bij benadering aangeven in welke mate uw gemiddelde weekomzet hoger/lager is in jaren dat uw supermarkt op zondag open mag?

NOTA BENE: KIES HET ANTWOORD DAT VOOR U VAN TOEPASSING

- a. Hoger % Weet niet
- b. Lager % Weet niet

10. Kunt u bij benadering aangeven welk percentage van uw weekomzet op zondag wordt gehaald (uitgaande van een jaar dat u op zondag open mag)?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Omzetaandeel zondag % Weet niet

11. Wat is uw algemene ervaring met de zondagopenstelling van uw supermarkt?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
a. Op koopzondag ☐ Overwegend positief ☐ Neutraal ☐ Overwegend negatief ☐ Weet niet	b. Andere zondagen ☐ Overwegend positief ☐ Neutraal ☐ Overwegend negatief ☐ Weet niet ☐ Niet van toepassing (alleen koopzondag open)

12. Wat zijn de algemene ervaringen van uw personeel met de zondagopenstelling van uw supermarkt?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Overwegend positief
 - Neutraal
 - Overwegend negatief
 - Weet niet
 - Niet van toepassing, ik heb geen personeel

3. Wat is de belangrijkste reden dat u niet open bent op zondag?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Persoonlijke redenen: geloofsovertuiging, principeel
- Economische redenen: geen omzetverhoging, niet rendabel
- Sociale redenen (familie, vrienden, vereniging)
- Geen personeel beschikbaar
- Het belang van een vaste rustdag. Ik werk al 6 dagen per week, dat is genoeg
- (Landelijk) beleid vanuit hoofdoororganisatie
- Anders, namelijk:
- Weet niet

In Zwolle wordt sinds 2012 gewerkt met een roulatiesysteem waarbij telkens acht supermarkten voor de periode van een jaar elke zondag geopend mogen zijn.

4. Is uw supermarkt deelnemer van het roulatiesysteem, waarbij supermarkten roulerend een jaar wettelijks open mogen op zondag?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Ja
- Nee → ga naar vraag 6
- Weet niet → ga naar vraag 6

5.a. Wat is uw algemene oordeel over het huidige roulatiesysteem in Zwolle?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Zeer tevreden
- Tevreden
- Neutraal
- Ontevreden
- Zeer ontevreden
- Weet niet

5.b. Ruimte voor toelichting:

Weet niet

6. Heeft de zondagopenstelling van supermarkten invloed op uw totale weekomzet?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- De openstelling op zondag heeft geen invloed op de weekomzet
- Sinds de openstelling op zondag heb ik een hogere weekomzet
- Sinds de openstelling op zondag heb ik een lagere weekomzet
- Weet niet

13. Personele invulling op zondag is ...

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Eenvoudig
- Moeilijk
- Weet niet
- Niet van toepassing, ik heb geen personeel

14. Heeft de zondagopenstelling gevolgen voor uw personeel?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Ja, meer personeel nodig
- Ja, huidig personeel werkt meer uren
- Nee
- Weet niet
- Niet van toepassing, ik heb geen personeel

15. Heeft de zondagopenstelling van winkels invloed op uw persoonlijke beleving van de zondag?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Nee, geen invloed
- Ja, een positieve invloed
- Ja, een enigszins positieve invloed
- Ja, een enigszins negatieve invloed
- Ja, een negatieve invloed
- Weet niet

Toekomstige openstelling van de eigen winkel

16. Hoe vaak zou u uw supermarkt willen openen op zondag?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Wekelijks (52 keer per jaar)
- Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen
- Maandelijks (12 keer per jaar)
- 3 ó 4 keer per jaar en op 4 feestdagen
- Alleen rond de feestdagen
- Een ander aantal, namelijk:
- Nooit → ga naar vraag 18
- Weet niet → ga naar vraag 18

17. Welke openingstijd heeft op zondag uw voorkeur?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Van 16.00-22.00 uur
- Een ander tijdstip, namelijk:
- Weet niet

Toekomstige openstelling van winkels in het algemeen

18. Hoe vaak mogen wat u betreft winkels in Zwolle open zijn op zondag? (dus los van de openstelling van uw eigen supermarkt)

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

a. Supermarkten

- Wekelijks (52 keer per jaar)
- Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen
- Maandlijks (12 keer per jaar)
- 3 á 4 keer per jaar en op 4 feestdagen
- Alleen rond de feestdagen
- Een andere frequentie, namelijk:
- Nooit

b. Overige winkels

- Wekelijks (52 keer per jaar)
- Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen
- Maandlijks (12 keer per jaar)
- 3 á 4 keer per jaar en op 4 feestdagen
- Alleen rond de feestdagen
- Een andere frequentie, namelijk:
- Nooit

Tot slot

19. Ik ben:

- Eigenaar van een zelfstandige winkel
- Franchisenemer
- Manager/filiaalhouder ketenbedrijf
- Anders, namelijk:

20. Hoeveel werknemers heeft uw supermarkt in de gemeente Zwolle?

ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK

- Alleen ikzelf
- t/m 5 werknemers
- 6 t/m 10 werknemers
- 11 t/m 25 werknemers
- 26 t/m 50 werknemers
- 51 t/m 100 werknemers
- >100 werknemers
- Weet niet

21. Heeft u nog opmerkingen of suggesties over het onderwerp zondagopenstelling?

Dit was de laatste vraag.
Hartelijk dank voor uw medewerking!

Winkeliers overige levensmiddelen

Onderzoek zondagopenstelling Zwolle
Vragenlijst winkeliers

In de gemeente Zwolle zijn er momenteel 8 supermarkten elke zondag geopend. Enkele jaren geleden heeft de gemeente besloten een beperkt aantal vergunningen voor zondagopenstelling te verlenen en dat per jaar te laten rouleren. Per stadsdeel is vastgelegd welke supermarkten jaarlijks elke zondag open mogen. De overige supermarkten en levensmiddelenwinkels kunnen alleen op 12 vastgestelde koopzondagen de deuren openen.

Graag willen wij weten hoe u tegenover zondagopenstelling van winkels staat en welk gevoel u daarbij heeft. Het onafhankelijke onderzoeksbureau I&O Research voert het onderzoek in samenwerking met de gemeente Zwolle uit.

Wij willen wij u verzoeken aan dit onderzoek mee te werken door deze vragenlijst in te vullen. Heeft u vragen over het onderzoek, dan kunt u contact opnemen met I&O Research (via helpdesk@ioresearch.nl of telefonisch via 0800-4050602). De gegevens worden anoniem verwerkt. Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!

Invulinstructie:

- Zet een duidelijk kruis in het midden van het vakje. Heeft u een fout vakje aangekruist? Maak dit vakje dan helemaal zwart. Kruis daarna het goede vakje aan. Wij willen u vriendelijk verzoeken om de vragenlijst met pen in te vullen.
- Soms kunt u vragen overslaan. Dan staat er: → ga naar vraag ...

Zondagopenstelling nu

1. Hoe vaak is uw winkel open op zondag?

- Ik ben elke koopzondag open → Ga naar vraag 2
- Anders, namelijk: → Ga naar vraag 2
- Nooit → Ga naar vraag 3
- Weet niet → Ga naar vraag 5a

2. Wat is de belangrijkste reden dat u open bent (geweest) op zondag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Omzetverhoging
 - Klanten gaan anders naar concurrenten binnen de gemeente die wél op zondag open zijn
 - Klanten gaan anders naar andere gemeenten waar de winkels wél op zondag open zijn
 - Service voor de klant
 - (Landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie
 - Bijdrage leveren aan verbetering imago winkelgebied
 - Anders, namelijk:
 - Weet niet

→ Ga door naar vraag 4

In Zwolle wordt sinds 2012 gewerkt met een roulatiesysteem waarbij telkens acht supermarkten voor de periode van een jaar elke zondag geopend mogen zijn.

3.a. Wat is uw algemene oordeel over het huidige roulatiesysteem in Zwolle?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Zeer tevreden
 - Tevreden
 - Neutraal
 - Ontevreden
 - Zeer ontevreden
 - Weet niet

3.b. Ruimte voor toelichting:

Weet niet

9. Heeft de zondagopenstelling van supermarkten invloed op uw totale weekomzet?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- De openstelling op zondag heeft geen invloed op de weekomzet
 - Sinds de openstelling op zondag heb ik een hogere weekomzet
 - Sinds de openstelling op zondag heb ik een lagere weekomzet
 - Weet niet

10. Heeft de zondagopenstelling van supermarkten invloed op het druktebeeld in uw winkel op andere dagen van de week?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Nee, geen invloed
 - Ja, minder druk op _____
 - Ja, drukker op _____
 - Weet niet

Het roulatiesysteem dat gehanteerd wordt bij de zondagopenstelling van supermarkten en andere levensmiddelenwinkels heeft tot gevolg dat de supermarkten die op zondag open zijn per jaar wisselen. Dit betekent ook dat de afstand tussen uw winkel en de op zondag geopende supermarkten per jaar kan verschillen.

11. In welke mate ervaart u dat de invloed van de zondagopenstelling van supermarkten ook per jaar verschilt?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- In zeer sterke mate
 - In sterke mate
 - In geringe mate
 - Niet of nauwelijks
 - Weet niet

3. Wat is de belangrijkste reden dat u niet open bent op een zondag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Persoonlijke redenen: geloofsovertuiging, principeel
 - Economische redenen: geen omzetverhoging, niet rendabel
 - Sociale redenen (familie, vrienden, vereniging)
 - Geen personeel beschikbaar
 - Het belang van een vaste rustdag. Ik werk al 6 dagen per week, dat is genoeg
 - (Landelijk) beleid vanuit hoofdorganisatie
 - Anders, namelijk:
 - Weet niet

→ Ga door naar vraag 5a

4. Wat is uw algemene ervaring met de zondagopenstelling van uw winkel?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Overwegend positief
 - Neutraal
 - Overwegend negatief
 - Weet niet

5. Wat zijn de algemene ervaringen van uw personeel met de zondagopenstelling van uw winkel?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Overwegend positief
 - Neutraal
 - Overwegend negatief
 - Weet niet
 - Niet van toepassing, ik heb geen personeel

6. Personele invulling op zondag is ...

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Eenvoudig
 - Moeilijk
 - Weet niet
 - Niet van toepassing, ik heb geen personeel

7. Heeft de zondagopenstelling gevolgen voor uw personeel?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Ja, meer personeel nodig
 - Ja, huidige personeel werkt meer uren
 - Nee
 - Weet niet
 - Niet van toepassing, ik heb geen personeel

12. Heeft de zondagopenstelling van winkels invloed op uw persoonlijke beleving van de zondag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Nee, geen invloed
 - Ja, een positieve invloed
 - Ja, een enigszins positieve invloed
 - Ja, een enigszins negatieve invloed
 - Ja, een negatieve invloed
 - Weet niet

Toekomstige openstelling van de eigen winkel

13. Hoe vaak zou u uw winkel willen openen op zondag?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Wekelijks (52 keer per jaar)
 - Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen
 - Maandelijks (12 keer per jaar)
 - 3 á 4 keer per jaar en op 4 feestdagen
 - Alleen rond de feestdagen
 - Een andere frequentie, namelijk:
 - Nooit → ga naar vraag 15
 - Weet niet → ga naar vraag 15

14. Welke openingstijd heeft op zondag uw voorkeur?

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
- Van 16.00-22.00 uur
 - Een ander tijdstip, namelijk:
 - Weet niet

Toekomstige openstelling van winkels in het algemeen

15. Hoe vaak mogen wat u betreft winkels in Zwolle open zijn op zondag? (dus los van de openstelling van uw eigen winkel)

- ÉÉN ANTWOORD MOGELIJK
a. Supermarkten	b. Overige winkels
☐ Wekelijks (52 keer per jaar)	☐ Wekelijks (52 keer per jaar)
☐ Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen	☐ Elke eerste zondag van de maand aangevuld met enkele feestdagen
☐ Maandelijks (12 keer per jaar)	☐ Maandelijks (12 keer per jaar)
☐ 3 á 4 keer per jaar en op 4 feestdagen	☐ 3 á 4 keer per jaar en op 4 feestdagen
☐ Alleen rond de feestdagen	☐ Alleen rond de feestdagen
☐ Een andere frequentie, namelijk: ____	☐ Een andere frequentie, namelijk: ____
☐ Nooit	☐ Nooit

Tot slot

16. Ik ben:

- Eigenaar van een zelfstandige winkel
- Franchisenemer
- Manager/filiaalhouder ketenbedrijf
- Anders, namelijk:

17. Hoeveel werknemers heeft uw winkel in de gemeente Zwolle?

BEVANTWOORD MOGELIJK

- Alleen ikzelf
- t/m 5 werknemers
- 6 t/m 10 werknemers
- 11 t/m 25 werknemers
- 26 t/m 50 werknemers
- 51 t/m 100 werknemers
- > 100 werknemers
- Weet niet

18. Heeft u nog opmerkingen of suggesties over het onderwerp zondagopenstelling?

Dit was de laatste vraag.
Hartelijk dank voor uw medewerking

